

Aves Visum

Natuur- en Vogelwacht Rotta
nummer 133 september 2015

Natuur- en Vogelwacht Rotta

Hoeksekade 164
2661 JL Bergschenhoek
e-mail: info@rotta-natuur
website: <http://www.rotta-natuur.nl>
Triodos Bank NL60 TRIO 0254 40 52 23

Opricht 9 februari 1982.
Aangewezen door de Belastingdienst als algemeen nut beogende instelling, ANBI.
Ingeschreven bij de KvK Haaglanden nr. 40464998.

Lidmaatschap:
minimaal € 12,50 per jaar voor volwassenen.
minimaal € 6,25 per jaar voor jeugd tot 18 jaar.
Donateurs: minimaal € 12,50 per jaar.

Verenigingsgebouw
Natuurcentrum Trefpunt Rotta
Hoeksekade 164
2661 JL Bergschenhoek
010-521 63 34 (alleen tijdens openingstijden)

Openingstijden:

donderdag: 10:00 u.-16:00 u.
zaterdag: 12:00 u.-16:00 u.

Trefpunt Beheer: trefpuntrotta@gmail.com
Ad Somers 06-39 32 11 13

Bestuur

Voorzitter hsas22@gmail.com
Hans Sanders 06 - 40 56 77 62
Vice-voorzitter aezuidervaart@hotmail.com
Anneke Zuidervaart 06 - 20 00 17 52
Secretaris secretariaat.rotta@gmail.com
Marijke den Oudendammer 06 - 28 51 81 05
Penningmeester puravid@kpnplanet.nl
Cor van de Lustgraaf 010 - 461 34 75
Leden
Jesse Keyzer jessekeyzer@gmail.com
stadsvogeladviseur 06 - 38 59 53 04
Cor Noorman corilona1@gmail.com
Paddenstoelen, vlinders 06 - 81 00 09 26
Jaap van Lien jaapvanlien@gmail.com
regioplannen 010 - 511 37 33

Ledenadministratie

Cor van de Lustgraaf puravid@kpnplanet.nl

Website

Chris van Rijswijk cdvrijswijk@gmail.com

Colofon

Verenigingsblad van Natuur- en Vogelwacht Rotta
Nummer 133, september 2015, jaargang 35
Oplage 745 exemplaren.
Verschijnt in maart, juni, september en december in de tweede week van de maand.

Redactie:

Machiel Brinkhorst, Aad Deurloo, Arend Hoogeveen, Marleen Lekkerkerk en Hans Soeterbroek
Redactieadres: avesvisumredactie@gmail.com

Druk: Editoo BV, Arnhem

De redactie behoudt zich het recht voor artikelen in te korten, te wijzigen en te weigeren, zo mogelijk in overleg met de auteurs. Overname van artikelen uitsluitend toegestaan met bronvermelding.

Copyright van foto's blijft bij de fotograaf.

Inleveren van kopij voor de volgende Aves Visum voor 10 november 2015. Aves Visum verschijnt dan in de tweede week van december 2015.

Inhoud

Van het bestuur	3
Van de redactie	3
Groen aan de overkant: Hitland	5
Rotta Rangers - Slootjesexcursie	6
Rotta Kapoentjes - Samen de natuur in	6
Het Icarusblauwtje: een gezellig, sociaal vlindertje	8
Excursie Regte Heide en Riels Laag	9
Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand	10
Rotta Rangers - Honingbijen en hommels	12
In en om het Trefpunt	12
Terugblijk op 32 jaar Rotta: onderhoudswerkzaamheden in het Koornmolengat in 1984	13
Actueel natuurwerk in het Koornmolengat	13
De Fakkel	14
Groen aan de overkant: Ontwikkelingen in de Eendragtspolder	15
Spotter	19
Forum	20
Platform Mooi Zuidplas	21
Activiteitenkalender	22
Mystery Bird	24

Bij de voorplaat

Grote foto:

Icarusblauwtje (man) op Jacobskruiskruid © Cor Noorman.
Zie artikel op pagina 8.

Kleine foto's van links naar rechts:

Rotta Rangers onderzoeken bodemdierpjes © Gert Jansen;
Klaproos © Arend Hoogeveen; Kuifeenden (man en vrouw) © Arend Hoogeveen.

Van het bestuur

Cor van de Lustgraaf

Het vakantie seizoen is weer voorbij, maar voor sommigen van ons begint dan juist het rustige seizoen om op vakantie te gaan. Dit voorjaar hebben we in alle rust enkele dagen op Tiengemeten gebivakkeerd. Voor begin september staat een fietstocht gepland naar de Maasduinen en de Grote Peel, waar we willen overnachten in onze trekkerstent.

Sinds de Algemene Ledenvergadering eind maart hebben we een nieuwe voorzitter en secretaris. De vergaderingen duren nu (nog) iets langer, maar behalve meer digitale media is er niet veel gewijzigd. In augustus hebben het bestuur en het Trefpunt-beheerteam niet vergaderd, maar de overige activiteiten bleven gewoon doorgaan. Als u dit leest zijn we al weer met frisse moed begonnen aan het nieuwe seizoen.

Omdat ik het leuk vind om in het Koornmolengat te werken en er in de loop van de jaren wat meer er over te weten ben gekomen, wil ik de opgedane kennis graag uitdragen aan belangstellenden. Dat geldt ook voor Marijke en Anneke. We worden nu door de echte kenners binnen Rotta in de praktijk opgeleid over de planten- en dierenwereld. Afgelopen voorjaar hebben wij nogmaals de vogelcursus gevolgd en daarbij bleek dat we toch enkele details al weer waren vergeten. Als ik over een paar jaar stop met werken, heb ik meer tijd om te vogelen en te onderzoeken; ik kan bijna niet wachten! Als jij ook belangstelling hebt om de praktijk beter te leren kennen, neem dan met mij contact op.

Begin juli was de eerste vrijdagavond-excursie in het Koornmolengat. Eén van de bezoekers was Astrid, verslaggeefster van het Hart van Holland. De daarop volgende week verscheen er in dit streekblad een volledige pagina over dit prachtige stukje bijzondere natuur. Het gevolg was dat in de weken daarna het aantal bezoekers op de vrijdagavonden sterk toenam, tot zelfs één keer 53 personen! Want uniek is het zeker, dat niet afgegraven veengebiedje.

Ik woon op 150 meter afstand van waar Rijkswaterstaat de A13/A16 wil aanleggen. Vanuit de straat zouden we dan volgens de huidige plannen tegen een wand van 8 meter opkijken. Hopelijk komt er meer geld beschikbaar om het tracé in een tunnelbak te laten zakken, zodat er ook overheen gefietst kan worden. In het Lage Bergse Bos worden eerst in een 100 meter brede strook de bomen verwijderd. Rotta praat in de zogenaamde Gebiedstafels mee om na de aanleg zoveel mogelijk natuur terug te krijgen rondom het A13/A16-tracé. Het landschap om ons heen zal blijven veranderen, of we dat nou leuk vinden of niet. Soms hebben we twijfels als er bomen gekapt moeten worden, maar dan blijkt er soms toch weer iets moois voor in de plaats te komen. Het blijft boeiend om dat van dichtbij mee te mogen maken.

Van de redactie

Aad Deurloo

De vakanties zijn weer voorbij en de scholen zijn weer begonnen, zie ook de borden langs de wegen. Maar er gaat ook in de natuur weer een nieuwe periode van start.

De vogels gaan zich weer opmaken voor de reis naar hun winterverblijf in warmere streken, sommige zoals de zwaluw tot in Zuid-Afrika toe. Andere vogels uit noordelijker landen komen bij ons de winter doorbrengen. Voorafgaand aan de trek zien we dat de vogels weer groepen gaan vormen en dan zijn er ineens veel mezen in de tuin of omgeving te zien; Koolmezen, Pimpelmezen en Staartmezen die van boom tot struik schieten om nog zoveel mogelijk insecten te bemachtigen. Ze moeten vet opslaan voor de lange vluchten naar het zuiden.

De (loof-)bomen laten hun bladeren vallen uit zelfbehoud om de winter door te kunnen komen; op deze manier houden ze het water vast. Wel is er in de bladoksels al knopvorming te zien voor de uitloop van nieuw blad in het voorjaar. De bosbodem is een deken van bladeren en door het hogere vochtgehalte van de bodem zijn er ook ineens veel paddenstoelen, in allerlei vormen, afmetingen en kleuren, te vinden. Je moet ervoor bijna altijd wel van de gebaande paden af en er soms ook best wel veel moeite voor doen om ze te vinden, maar dat levert regelmatig mooie waarnemingen op.

Paddenstoelen zijn overigens het hele jaar door aanwezig, maar in geringere aantallen en niet op alle plaatsen, de bosbodem en de vochtigheidsgraad spelen daarbij een grote rol.

Op zaterdag 10 oktober a.s. kunt u van 10-12 uur meelopen met een paddenstoelenexcursie

Verder kunt u lezen over de activiteiten die we, ook tijdens de zomermaanden, hadden. Zoals de kindermiddag voor de Kapoentjes, onze jongste deelnemers (4-7 jaar) en de zoektochten van de Rotta Rangers (7-12 jaar). Vroeg beginnen met het natuurvoren is de beste leertijd.

Ook wordt aandacht geschonken aan de plannen rond de roeibaan aan de oostkant van de Rotte en de ontwikkelingen binnen Lansingerland, waarbinnen nog de nodige ontwikkelingen gaande zijn. Zie de verslagen: Aan de overkant en de Ontwikkelingen in de Noordrand.

Binnen Lansingerland en de omgeving worden steeds meer fietspaden aangelegd, die een uitdaging vormen om via deze paden de omgeving beter te leren kennen. Daarbij vormen ze uiteraard ook de mogelijkheid om vlugger van A naar B te kunnen komen voor woon/werk verkeer.

Al met al hopen wij u met de uitgave van het 133ste nummer van Aves Visum weer veel leesplezier aan te bieden.

Als redactie hopen we nog steeds dat er meer leden, het is ook uw vereniging, de pen of het toetsenbord willen gaan gebruiken om hun natuurbeleving, waarneming, enz. op te schrijven en aan ons toe te sturen, zo kunnen we van en met elkaar meer leren over de natuur.

Excursies

Voor meer verslagen van excursies in het afgelopen kwartaal zie de website www.rotta-natuur.nl in de rubriek Nieuws.

SOMMIGE DINGEN VERANDEREN NOOIT...

In een tijd waarin alles verandert, veranderen wij uiteraard mee. Toch zien wij als assurantiëkantoor dat er ook dingen hetzelfde blijven. Neem nu onze persoonlijke service. Onze klanten kiezen er al jaren bewust voor. En nee, dat is niet altijd duurder dan via internet. Het is wél 100% onafhankelijk en volledig afgestemd op uw situatie. U hoeft zelf niets uit te zoeken. **Hoe makkelijk is dat?**

OORD ASSURANTIËN. EERLIJK IS EERLIJK.

Noorderparklaan 20, 2660 AA Bergschenhoek T (010) 440 07 88, www.oordbv.nl

Werkgroepen

Kinderwerkgroep

info en aanmelden bij
Gert Jansen

Jong Rotta

info en aanmelden bij
Hans Sanders

Rotta Natuurwerk

info en aanmelden bij
Rien van der Vorm

Rotta Onderzoek

coördinatorsfunctie vacant

Trefpuntbeheer

info bij
Ad Somers

Trefpunt vrijwilligers

Aria van Ballegoie

Rotta Promotie

info en aanmelden bij
Aad Deurloo

Rotta Communicatie

info bij
Jan Noppers

activiteiten voor 4 t/m 12 jaar

jansen.gert@gmail.com
010-511 57 20

activiteiten vanaf 13 jaar

hsas22@gmail.com
06-40 56 77 69

werken in de natuur

rienvandervorm@hetnet.nl
06-27 89 00 77

tellingen flora en fauna

trefpuntrotta@gmail.com
06-39 32 11 13

avanballegoie@gmail.com
010-455 22 61

promotie en PR-activiteiten

a.j.deurloo@gmail.com
06-41 04 35 62

jannoppers@gmail.com
010-418 47 76

Rotta Educatie

info bij

Aad Deurloo

a.j.deurloo@gmail.com

06-41 04 35 62

Regioplannen

info bij

Jaap van Lien

jaapvanlien@gmail.com

010-511 37 33

Aves Visum

info bij

Machiel Brinkhorst

verenigingsblad

010-511 77 72

avesvisumredactie@gmail.com

Nieuwe leden

hr. Wim van Veen, Bleiswijk

mw. Merel Lam, Berkel en Rodenrijs

hr. Wim Vis, Zoetermeer

Van harte welkom bij de vereniging. Kom snel eens langs bij onze activiteiten of gewoon zomaar op donderdag of zaterdagmiddag bij het Natuurcentrum Trefpunt Rotta!

Groen aan de overkant: Hitland

Arend Hoogeveen

Tussen Capelle en Nieuwerkerk aan de IJssel ligt langs de Hollandse IJssel een groene buffer van circa 250 hectare: Hitland. Een oase van rust (vooral bij zonsop- en ondergang) in een vrijwel verstedelijkt gebied dat een bezoek meer dan waard is.

De naam Hitland is ontleend aan shetland-pony's - hitten - die vroeger werden gebruikt om de karren te trekken met klei uit de Hollandse IJssel voor de steenbakkerijen. Hitland bestaat voornamelijk uit bos- en rietveen. Al snel kwam men erachter dat de kwaliteit van het veen erg laag was en niet geschikt om als turf te worden opgestookt. De veengrond was evenmin geschikt voor akkerbouw. Eerst was de grond daarvoor te nat en, nadat de bodem door windmolens was ontwaterd, was het veen te veel ingeklonken. Gevolg was dat de nadruk op veeteelt is komen te liggen, ook nu nog is er op beperkte schaal deze vorm van landbouw.

Hitland, slagenlandschap, bos en moerasland © Arend Hoogeveen

Hitland-Noord of Klein Hitland bestaat uit bos, hoofdzakelijk Populieren alsook Essen, Zwarte elsen, Wilgen en anderen. Onlangs is men begonnen dit bos uit te dunnen, zodat de ondergroei tot wasdom kan komen. Tegen de IJsseldijk bevinden zich twee 'wielen'. Dit zijn kleine waterplassen, ontstaan tijdens één van de vroege overstromingen van de Hollandse IJssel en waarbij het water achter de dijk is blijven staan. In dit deel van het gebied zijn nog 4 gerestaureerde open veldovens van een steenbakkerij. Tot 1964 zijn hier de bekende gele ijsselsteentjes gebakken. Hitland--Midden wordt gekenmerkt door de vele slootjes en oude veenweiden, een zogenaamd slagenlandschap. Verspreid liggen hier drie veenputten, overblijfselen van de veenafgravingen van enkele eeuwen terug. Aan het Molenweteringpad zijn nog de fundamenten van een oude watermolen te zien. In het zuidelijke deel van Hitland, ook wel Ver- of Groot-Hitland genoemd, vallen vooral de moeraspartijen en meertjes met hoge rietkragen op. In dit deel bevindt zich een vogelrustgebied, vlonderpaden maken dit verlandingsgebied toegankelijk. De Hollandse IJssel langs het Hitland is een zoetwatergetijdenrivier, het verschil tussen eb en vloed is ongeveer 1.30 meter, in de winter kan dit oplopen tot wel 3 meter. Bij eb valt er een aantal beddingen in de rivier droog, een walhalla voor veel soorten vogels. Vanaf de dijk heb je dan goed zicht op dez vogeldrukke. In deze dijk, net ten oosten van de bebouwde kom van Capelle, is een oeverwaluwand ingericht en weer richting Nieuwerkerk bevindt zich het monument 'een dubbeltje

op z'n kant' dat herinnert aan de grote watersnood van 1953: De dijk dreigde daar door te breken, maar net op tijd is er een binnenschip ingevaren om het reeds ontstane gat te dichten, een nog grotere overstromingsramp werd daarmee voorkomen.

Het Hitland nodigt uit om te verkennen, elk jaargetijde heeft daarbij z'n eigen charme: ontluikende knoppen in het voorjaar, zomers weelderige bloemenpracht, verstervende kleuren in de herfst of in de winter sneeuw en ijs op ranken en twijgen. En altijd wuivend riet. Vanzelfsprekend kun je er de bekende soorten weide- en watervogels waarnemen en ook, als je geluk hebt, een IJsvogel, Roerdomp, Purperreiger en andere minder vaak voorkomende soorten. Te veel om op te sommen, neem het onderstaande verdichtsel tot je en je weet wat Hitland te bieden heeft:

Het is goed toeven
in de polder en aan de rivier
dat vinden ook de vogels hier.
Op en langs het water
een kakofonie van gegak en gesnater.
In de wilgen, elzen en populieren
zitten weer andere vogels te tierelieren
Zie ze gaan, ze vliegen af en aan.
In de heldere blauwe lucht
klapwieken en scheren de vogels in hun vlucht.
Een enkeling blijft daar even staan
bidt, ziet een prooi en valt vervolgens aan.
En de vogels op de grond
pikkelen, al dan niet op stelten, ijverig rond.
Een lust voor oog en oor,
Als in een musical met a-capella-koor.
Wij mensen vinden dit prachtig en buitengewoon,
Maar dit alles is voor de vogels buiten gewoon!

Meer informatie over Hitland op de website www.hitland.info, op de site van het Platform Mooi Zuidplas (www.mooizuidplas.nl) kun je een wandeling (ongeveer 10 km) downloaden, maar rondstruinen op je eigen kompas door dit schitterende landschap kan ik van harte aanbevelen. Laat je verrassen en vergeet vooral je verrekijker niet.

Voeragere in de Hollandse IJssel © Arend Hoogeveen

Rotta Rangers - Slootjesexcursie

Piet Mulder

De weersomstandigheden op 20 juni j.l. tijdens de slootjesexcursies zijn prima, 's-middags schijnt het zonnetje zelfs. 24 Rangers genieten van hun ontdekkingen. Het ochtendslootje is een 'gouwe ouwe', redelijk in de buurt van ons Trefpunt. Met een hark hebben we het wat toegankelijker gemaakt. Langs het middagslootje, ontdekt door Betsy, is keurig gemaaid. Onze verzamelplek is bij Bouwbedrijf Ripping aan de Hoeksekade. Super dat we bij hen mogen parkeren, bedankt!

Het is een behoorlijk gesjouw met al die slootjesspullen zoals schepnetjes, teiltjes, een grote bak, emmers, loeppotjes, zoekkaarten, limonade en koekjes. 'Vele handen maken licht werk', er zijn altijd wel vrijwilligers, die willen sjouwen.

Schepnetjes zijn onmisbaar © Piet Mulder

Ter plekke hoor ik een grote plons en daarna nog één. Ik zet meteen een grote reddingsoperatie op touw, maar het blijkt loos alarm: er worden emmers in de sloot gegooid om water te putten om de teiltjes waar onze vangsten in moeten te vullen. We vangen dan wel geen Hollandse Nieuwe, maar bijvoorbeeld wel larven van Waterjuffers, veel kleine kriegelende beestjes, Kevelarven, een grote Poelstek, Posthoornslakken en roodbruine wormen. Enkele Rangers halen een levensgevaarlijk beestje uit de sloot, namelijk een Bootsmannetje. Dat beestje kan flink bijten. Het is trouwens het enige beestje, dat zijn diploma rugzwemmen heeft gehaald. 'Ik zwem op mijn rug en lijk daardoor op een bootje, dan kan ik mijn prooi beter zien'. We halen nog veel meer enge diertjes uit de sloot: Visbloedzuigers (brrrrrrrr), Zoetwatergarnalen (te klein om op te eten), Waterkevertjes, een rode Watermijt

Serius onderzoek © Gert Jansen

(een soort Spinnetje), Vlokreeftjes, Waterschorpioenen, Water-spinnen en Watervlooien (meteen begint iedereen op z'n hoofd te krabben). Dat alles priegelt en friemelt in de teiltjes. Sommige beestjes gaan in de loeppotjes om ze nader te bestuderen. Dat doen we ook met een Stekelbaarsje. We zien drie heel scherpe doortjes op de rug zitten: het driedoornige Stekelbaarsje. De Rangers vangen best veel Stekelbaarsjes. We halen Blaasjeswier uit de sloot. Het lijkt net een heel stel zwembandjes op een rijtje. Gert neemt voor een tuinvijver wat Kikkerbeet mee, een soort mini-lilie.

Boven een sloot verderop vliegen twee Visdiefjes. Ze zijn druk aan het foerageren. Iedere keer duiken ze het water in. Ik denk dat ze voedsel voor hun jonkies aan het verzamelen zijn. Pa en ma Zwaan laten de Visdiefjes gewoon hun gang gaan. Zij zwemmen statig (zoals het Zwanen betaamt) met hun twee kindjes voorbij. In het brede water achter ons zwemmen pa en ma Meerkoet met hun kroost. Op een lantaarnpaal zit een Buizerd heel gewichtig rond te kijken. Je hoort hem denken: wat doen die Rangers daar? Een Ranger heeft een solitaire Bij te pakken. Hij draagt twee bolletjes stuifmeel mee, elk aan een zijkant van zijn lijfje. Ik zal maar niet vertellen dat er een emmer in de sloot verdwenen is. Over 5000 jaar gaan archeologen uitzoeken waar die emmer vandaan komt.

Er zijn dit keer echt behoorlijk wat Rangers bij die continue in touw zijn en eigenlijk geen tijd hebben voor de limo-pauze. Enkele andere kinderen hebben na 10 minuten al het idee dat het slootje al helemaal leeg geschept is. Ach ja, verschil moet er zijn en dat mag ook.

De kinderwerkgroep wordt weer bedankt voor het begeleiden van onze Rangers. Ondanks een gevaarlijke duiker in slootje 2 is er niemand te water gegaan.

Rotta Kapoentjes - Samen de natuur in

Gert Jansen

Op woensdagmiddag 10 juni j.l. zijn we met 11 enthousiaste Kapoentjes op stap geweest. Geëscorteerd door moeders en oma's en gegidst door 2 opa's trokken we de wijde (natuur) wereld in. In ons Trefpunt heeft Ben iets verteld over het gebruik van loeppotjes en loepjes. Alle kinderen kregen een nep-spin om goed te bekijken. Deze plastic achtpoters en het loepje mochten de kinderen mee naar huis nemen.

Ben en Gert hebben de groep in tweeën gesplitst. Het is echt genieten om met zo'n super gemotiveerd groepje op pad te gaan. Opdrachtjes zoals: Zoek 3 soorten gele bloemen of 4 verschillende soorten bloeiend gras werden heel serieus opgepakt. Er dwarrelde van alles door de lucht, op de grond lag hier en daar een compleet pluistapijt, gelukkig had niemand er last van. Het leek alsof de natuur ontploft was, het nieuwe riet was al hoger dan onze kinderen. Om de Kuifeenden en Futen te kunnen zien, moesten ze opgetild worden. We hebben geluid van de Rietzanger gehoord. Terwijl we aandachtig stonden te luisteren vloog er een Torenavalk over. Ook het geluid van de Koekoek en de Tjiftjaf hebben we goed gehoord. Overal zag je de wilde planten uit de

Op zoek naar drie soorten gele bloemen © Jessica Bac

dan de vissers. Tijdens het drinken werden we getraakteerd op een luchtshow van een Visdiefje: eerst hoogte maken en dan zoeffffffff... pijlsnel omlaag! Wat verderop zagen we wat verenresten van een Houtduif. Vermoedelijk opgepeuzeld door een Buizerd en niet door een Vos volgens Ben. Een roofvogel plukt zijn prooi en een Vos bijt de veren eraf. Onze Kapoentjes hebben weer een mooie veer toegevoegd aan hun collectie.

Als kers op de taart zagen we – staande op één van de witte bruggetjes - een Meerkoetfamilie: vader, moeder en 5 jonkies. De ouders waren druk aan het duiken naar plantenhapjes. Het jonge kroost verschool zich wat in het riet. Zoek maar eens via Google het jong van een Meerkoet op: schitterend koppie! Misschien zie je dan ook het witte puntje op het snaveltje. Na ruim 5 kwartier waren we weer terug in ons Trefpunt. De 11 Kapoentjes en hun begeleiders hebben weer een leuke natuurwandeling beleefd.

grond schieten. Een machtig gezicht was de zeker al anderhalve meter hoge Reuzenberenklauw, die zich aan het ontvouwen was. Onze Kapoentjes weten nu dat deze plant gevaarlijk is: raak hem niet aan.....op brandblaren en gemene wonden zit je niet te wachten! Het Groot hoefblad is veel onschuldiger, je kan het mooi als paraplu/parasol gebruiken. Kleefkruid doet het ook altijd goed bij kinderen. Regelmatig zag je van die dikke insectenpropjes vliegen, dat waren hommels. Eén van de hommels had aan z'n poot een geel bolletje zitten dat hij heeft gevuld met stuifmeel. In een opgedroogd moerasje zagen we Waterjuffers (met een blauw lantaartje) en er schoot een libelle voorbij: zo'n supersnelle dubbeldekker. Vlakbij twee vissers hebben we wat gedronken. Bij hen stond een Blauwe Reiger, wachtend op een maaltje vis. We hadden de indruk dat de Reiger beter op de dobber letten

Met uitzicht op de familie Meerkoet © Jessica Bac

INTEGRALE ONKRUIDBESTRIJDING VOLGENS 'DE PUNT METHODE'

DE JUISTE MACHINE OP DE JUISTE PLEK EN COMBINEER!

GEEN GIF MEER NODIG!

RED-GREEN®

- CO² neutraal
- Geen fossiele brandstof meer zoals LPG
- Gebruikt biomassa om mee te 'branden'
- Voor grootschalig werk

KANT BRAND STEKER®

- 5x per jaar strak gestoken grasrand
- Geen afvalkosten
- Lagere veegkosten
- Reinigende werking

BLUE-GREEN®

- CO² neutraal
- Elektrisch rijden
- Geen fossiele brandstof meer zoals diesel, maar biomassa
- Heet water 98°C
- Geen overlast, herrie en/of stof
- Eenvoudige techniek
- Voor kleinschalig werk

MACHINAAL VEGEN

- Dulevo 5000 D
- Euro 5 met Adblue
- Super fijnstoffilters
- Heel zuinig met waterverbruik
- Razend snel

- 'DE PUNT METHODE' IS GOEDKOPER DAN SPUITEN ALS JE ALLES EERLIJK MEETELT!
- GOED TOEPASBAAR MET INZET SW-MEDEWERKERS EN MENSEN MET EEN AFSTAND TOT DE ARBEIDSMARKT (SROI).
- GEEN RESISTENTE SOORTEN EN NIET WEERSGEVOELIG.

Groen aannemingsbedrijf
Punt B.V.

Het Icarusblauwtje: een gezellig, sociaal vlindertje

Cor Noorman

In Nederland kunnen 13 verschillende soorten blauwtjes worden waargenomen, inclusief dwaalgasten. Hiervan is het Icarusblauwtje het meest algemeen. Grappig om te zien is hoe de vlinders hangend aan grassprietten met hun kop naar beneden, rusten en slapen. Deze eigenschap is typisch voor de familie blauwtjes.

Herkenning

Het mannetje Icarusblauwtje valt in het veld meteen op door de helderblauwe bovenzijde, dat begrensd wordt door een dun zwart lijntje en zuiver witte franjes. Een stuk minder opvallend is het bruine vrouwtje met oranje vlekken op de voor- en achtervleugels. Veelal komen naast zuiver bruine vrouwtjes ook vrouwtjes voor met een variabele hoeveelheid blauwe bestuiving op de bovenvleugels. De onderzijde is bij beide geslachten bruin met zwarte, wit omrande stippen en langs de achterrand van de voor- en achtervleugels bevinden zich oranje vlekken. Soms ontbreken die oranje vlekken bij het mannetje op de onderzijde van de voorvleugel of zijn vaag aanwezig. Wat betreft het gedrag valt op dat je het Icarusblauwtje zelden alleen ziet rondfladderen, maar vaak met tientallen bij elkaar boven bloemrijke grazige plekken.

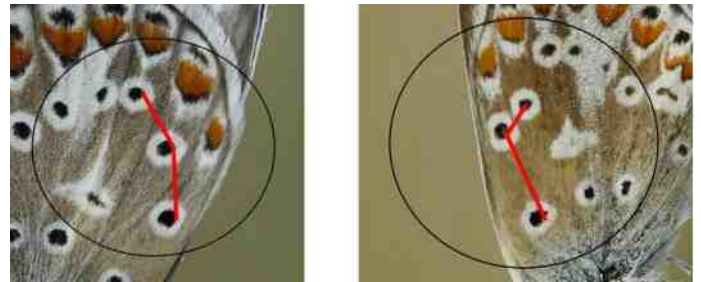

Icarusblauwtje (man) op Heelblaadjes © Cor Noorman

Verwarring met Bruin blauwtje

Het minder algemene Bruin blauwtje komt regelmatig samen met het Icarusblauwtje in hetzelfde biotoop voor. Aangezien het vrouwtje Icarusblauwtje als 'twee druppels water' op het Bruin blauwtje lijkt, kan dit in het veld tot determinatieproblemen leiden. Beide geslachten van het Bruin blauwtje zijn namelijk op de bovenzijde ook bruin met oranje vlekken maar - belangrijk - hebben nooit een blauwe bestuiving. Verder is de bovenzijde van het Bruin blauwtje wat levendiger bruin en zijn de oranje vlekken wat groter en feller van kleur. Bovendien is de franje langs de rand van de vleugels niet zuiver wit zoals bij het Icarusblauwtje en lopen de bruine vleugeladeren hierin door, zodat de franje 'geblokt' lijkt. Let wel, hier wordt een ideaal beeld geschetst van vlinders die nog vers zijn. Naarmate de vlinders ouder worden, treedt al snel slijtage op en zullen deze kenmerken verdwijnen of vervagen. In dit stadium spreekt men van 'afgevlagen' vlinders. Om verwarring echt uit te sluiten, moeten we naar de onderzijde van de vleugels kijken. Die krijgen we in het veld vaak te zien, want blauwtjes hebben de gewoonte om te rusten en dikwijls ook te foerageren met gesloten vleugels. Op de onderzijde van de voorvleugel van

het Icarusblauwtje staan twee vlekken, de zogenaamde wortel-vlekken. Ofschoon die bij het Bruin blauwtje altijd ontbreken, geeft dit kenmerk helaas ook niet altijd uitsluitel. Ten eerste komen ook Icarusblauwtjes voor zonder die wortelvlekken (forma icarinus), en ten tweede zijn de wortelvlekken niet altijd zichtbaar als de vleugels elkaar overlappen. Het betrouwbaarste onderscheidende kenmerk tussen beide soorten is de 'hockey stick'. Die wordt bij het Bruin blauwtje gevormd door een denkbeeldige lijn te trekken door de drie zwarte stippen langs de bovenrand van de achtervleugel. Bij het Icarusblauwtje bestaan deze stippen uit gelijke delen zonder een scherpe hoek te vormen.

Links Icarusblauwtje, rechts Bruinblauwtje © Cor Noorman

Voortplanting

De waardplanten waarop de rupsen leven, zijn vlinderbloemigen, zoals bijvoorbeeld Kleine klaver en Gewone rolklaver. Het vrouwtje zet de eitjes afzonderlijk af op de bovenzijde en aan de basis van jonge blaadjes aan de top van de plant. Het jonge, overwegend groene rupsje, dat wat vorm betreft wel wat weg heeft van een pissebed, mineert aanvankelijk in het blad. Dat betekent dat alleen het tussenweefsel van het blad wordt gegeten, terwijl de buitenlaag in tact blijft. Latere stadia van de rups leven aan de buitenzijde en eten het hele blad. De rups overwintert in halfvolgroeid stadium in de strooisellaag of laag tegen de stengel van de waardplant.

Voorkomen in ons werkgebied

Het Icarusblauwtje is in ons werkgebied een algemene, plaatselijk zelfs talrijk voorkomende soort. Hij vliegt gewoonlijk in twee generaties, globaal vanaf half mei tot begin juli en van half juli tot begin september. In langdurig warme zomers ontwikkelt zich zelfs een derde generatie. Dit was bijvoorbeeld in 2014 het geval. Toen zag ik op veel plaatsen in ons werkgebied nog tot eind oktober

Mannetje en vrouwtje Icarusblauwtje © Cor Noorman

meerdere vlinders. Ook voor zijn nectarbehoefte heeft het Icarusblauwtje een voorliefde voor vlinderbloemigen. Toch wordt hij ook regelmatig nectar drinkend gezien op andere bloeiende planten zoals bijvoorbeeld Heelblaadjes en verschillende soorten distels. Aan klavers en distels is in ons werkgebied geen gebrek en dat verklaart meteen het algemene en wijd verspreide voorkomen. Niet alleen in het buitengebied, maar vooral ook in bloemrijke bermen en dijken aan de rand van bebouwing en niet zelden ook in stedelijk gebied. Een mooi voorbeeld is de berm langs het HSL-tracé aan de rand van woonwijken in Bergschenhoek. Vanaf 2013 tel ik hier alle voorkomende dagvlinders. In deze berm van circa 5 meter breed en een totale lengte van nog geen twee kilometer, kan het aantal Icarusblauwtjes oplopen tot 250 exemplaren per bezoek. Ook het noordelijke deel van het Annie M.G. Schmidtpark in Berkel en Rodenrijs, verdient vermelding. Dit recentelijk aangelegde park, ingeklemd tussen woonwijken in het westen en de HSL in het oosten, blijkt ook een grote populatie Icarusblauwtjes te huisvesten in de cultuurgraslanden met natuurlijke inslag. Hier ontdekte ik vorig jaar juli ook een slaapplek in een in de luwte gelegen ruig grasveld. Op een stuk van circa 20 vierkante meter bevond zich een slaapgezelschap van 27 Icarusblauwtjes, ondersteboven hangend aan stevige grassprietten. Meestal hingen aan één grasspriet twee vlinders boven elkaar, soms drie en een enkele keer zelfs vier. Gezien het zeer vroege tijdstip die ochtend,

Icarusblauwtjes slapen graag bij elkaar © Cor Noorman

waren de vlinders nog bedekt met dauwdruppeltjes en vormden zodoende een dankbaar fotografisch onderwerp. Met het gegeven dat het Icarusblauwtje graag in gezelschap van soortgenoten voedsel zoekt en ook in groepsverband slaapt, maakt hem in mijn ogen tot een gezellig en sociaal vlindertje.

Geraadpleegde literatuur

De Dagvlinders van Nederland – De Vlinderstichting 2006. Nederlandse Fauna, deel 7.

Excursie Regte Heide en Riels Laag

Piet Mulder

Onder leiding van roerganger Henk Zomer en natuurgids Dick Hoek waren we op zaterdag 8 augustus met tien deelnemers op excursie naar de Regte Heide en het Riels Laag. De Regte Heide en het Riels Laag zijn twee in elkaar overlopende beekdalen van de Oude Leij en de Poppelsche Leij. De Regte Heide en het 5 meter lager gelegen Riels Laag vormen één geheel. Deze gebieden liggen ten zuiden van Tilburg.

We worden welkom geheten door een luid kraaiende haan en een woest blaffende hond, we kraaien en blaffen maar niet terug. We lopen op een pad met rechts Corsicaanse dennen met Adelaarsvarens in de ondergroei. We zien links een akkerrand vol in bloei staan: Phacelia, Boekweit, Zonnebloemen en Klaprozen, schitterend om te zien. Er staan ook Henneplanten tussen al dat moois, waarschijnlijk afkomstig van een van de vele illegale hennepkwekerijen in Brabant, de wandeling voert ons wel door de drugsprovincie! Heel irritant is dat we al meteen worden uitgelachen door de Groene Specht, gelukkig krijgen we hem later met zijn vriendinnetje nog te zien. We zien en horen Boomkruipers,

Jacobskruiskruid © Piet Mulder

een groepje Putters, Nijlganzen, Blauwe Reiger, Groenlingen en Kieviten. We lopen door een gevarieerd plantengebied: Lisdodden, Waterpeper (op advies van Dick proef ik hiervan, en inderdaad: het smaakt naar peper), Ereprijs, een gigantisch groot veld vol Jacobskruiskruid, Zonnedaauw, Sneeuwbes (een tuinplant), Hennepnetel (o.a. herkenbaar aan de vierkante steel), Wilgenroosje (onbehaard), heel veel Bramenstruiken en Boerenwormkruid. We vervolgen onze wandeling en we zien en horen Grote Canadese Ganzen (Grote is een deel van de soortnaam), Zwartkop, Kneu, Sperwer, Merels, Buizerds met hun zeer luid miauwende jongen, Zwarte Kraaien (waar zie je die niet), Fazanthaan, Grote Bonte Specht, Gaai, een Roodborsttapuit op het bovenste takje van een heideplant en Kuifmezen. Een groepje van vier Postduiven probeert op tijd de post af te leveren. Naast elkaar staan twee Dennen: een Grove den en een Zeeden. Dick laat ons aan de hand van de naalden en de dennenappels het verschil zien. Dat er grote grazers rondlopen zie je aan de afgevreten Pijpestrootjes en aan het afgevreten berkenopschot. De Regte Heide wordt gekenmerkt door een aantal grafheuvels uit 2000 tot

Grafheuvel © Piet Mulder

700 v.Chr. Enkele heuvels zijn afgeschermd met palen. Bij de heuvels staan bordjes met het verzoek de heuvels niet te beklimmen, veel wandelaars hebben moeite met lezen! We zien een dependance van imkerij de Moerbei. De Bijen genieten volop van de bloeiende Struik- en Dopheide. De heide wordt gefaseerd afgeplagd, dit ter voorkoming van overwoekering door grassen (vooral Pijpestrootjes) en Berken. De kudde schapen die we zien kan onmogelijk het hele heidegebied 'bedienen'. Er lopen veel Konijnen rond, overal zie je hun holen. Konijnen eten hun eigen keutels, omdat er in die keutels nog veel voedingsstoffen zitten. Tapsmoer- de naam betekent *Veen in eigendom van het abt* - is de enige vogelkijkhut (VKH) in dit gebied. De hut is gebouwd door leerlingen van het plaatselijke ROC en biedt uitzicht over het dal van de Oude Leij. Vanuit de hut zien we drie suffige Lepelaars, een Blauwe Reiger, een Boerderijgans en wat Buizerds. In het lagere gedeelte zijn wat vijvers en slootjes, het water ziet er erg ijzerhoudend uit, net een soort bruine drab. De vijvers zijn aangelegd om bluswater te hebben, mocht er een hoeve in brand staan en het vee kan er water uit drinken.

Hennepnetel © Piet Mulder

Wat valt er verder nog te zien en te horen: Boerenzwaluwen, Koolmezen, Graspiepers en pal voor onze neus een Koekoek (niet te geloven en hij had wel het geluid uitgezet), Houtduiven, Grauwe Ganzen, Pimpelmezen, een Boomklever, een Winterkoning en een Roodborst. We horen ook nog een alarmroep, maar we weten niet of dat de roep van een Fitis is of van een Tjiftjaf. Langs een vlonderpad staat Moeraswederik en in het bosrijke gedeelte Kussentjesmos en Sporkehout. Opvallend zijn de vele paddenstoelen in het nattere en lagere gedeelte. Er was echter geen expert op dat gebied in ons midden zodat we daar het fijne niet van te weten zijn gekomen.

Gespotte vlinders: Koolwitje, Heideblauwtje (zwarte puntjes op de vleugel), Bont Zandoogje en Bruin Zandoogje. Het was een schitterende excursie in een heel mooie omgeving met heel gezellige mensen en het weer was fantastisch. Op de terugweg zagen we nog een stel Roeken. Dank aan de roerganger, aan de natuurgids en aan alle deelnemers.

Ruimtelijke ontwikkelingen in de Noordrand

Jaap van Lien

Voor deze keer beperk ik mij tot twee onderwerpen die in het nieuws zijn en volop onze aandacht vragen. Ik kan me hier ook toe beperken omdat Arend Hoogeveen in deze Aves Visum een start maakt met zijn bijdragen uit de gemeente Zuidplas, vanuit het Trefpunt de overkant van de Rotte! Eerst de ontwikkelingen rond de Groenzoom Berkel/Pijnacker en vervolgens natuurlijk het laatste nieuws over de A13/A16.

Groenzoom Berkel/Pijnacker

In de laatste AV heb ik wat verteld over de aanbesteding van het beheer van de Groenzoom. Intussen zijn we drie maanden verder en is er officieel bekendgemaakt wie er als winnaar uit de bus is gekomen. Het gaat om de combinatie BTL Realisatie/Punt B.V. Met name Punt B.V. is voor ons een goede bekende. Zij doen in opdracht van de G.Z-H veel werk in het Rottemeregebied. Dikwijls is er contact met ons voordat zij aan een bepaald karwei beginnen. Zo kunnen we met elkaar afstemmen wat de beste aanpak is. Zij geven er altijd blijk van dat ze hart voor de natuur hebben. BTL is voor ons nieuw, maar de eerste contacten met hen geven ons toch het gevoel dat er met de keuze voor hen een beheerder is aangewezen die verstand van zaken heeft. Ecologen van BTL zijn de Groenzoom al meerdere malen door geweest om een goede indruk te krijgen van de potentie van het gebied en hun reactie was heel enthousiast. Zij verwachten dat daar een prachtig gebied gaat ontstaan. "Een voorbeeld voor Zuid-Holland", zei één van hen! BTL gaat nu eerst een beheerplan voor het gebied opstellen. Na goedkeuring daarvan kunnen zij per 1 januari 2016 met het echte werk beginnen.

Intussen is er nog een opzienbarende ontwikkeling te melden die bij het goede nieuws over de Groenzoom hoort. Bij het zoeken naar een contactpersoon namens de beheerder in de Groenzoom is de keus gevallen op ons bestuurslid Cor Noorman. Hij wordt degene die niet alleen de dagelijkse gang van zaken in het gebied gaat aansturen en bezoekers ontvangt, maar zich bijv. ook bezighoudt met de monitoring van de natuurontwikkeling. Voor Cor een prachtige job, een felicitatie waard, zijn hobby wordt zijn werk kun je zeggen. Al zal hij zeker ook dingen tegenkomen die niet direct als hobby aanvoelen. Al met al bieden deze benoemingen uitzicht op een mooie toekomst voor de Groenzoom!

Doorkijkje Wilderszijde © Klaas Verschoor

A13/A16

Langzaam maar zeker nadert het moment waarop de lokale discussies voorbij zijn. Dezer dagen praten de raden van de beide betrokken gemeenten over het advies van de BAG, de Bestuurlijke Afstem Groep, een orgaan dat is samengesteld uit allerhande overheidsdienaren. Een onpartijdig advies is daarvan niet te verwachten. Ik heb er in de vorige Aves Visum al het nodige over gezegd. Het advies is over de vakantie heen getild, maar nu moeten de beide gemeenteraden er echt hun oordeel over geven, vooral onder het motto 'je kunt er beter mee instemmen, dan mag je mee blijven praten, zeg je nee dan zit je niet langer aan tafel'. Een heerlijk uitgangspunt! Voor ons, ik heb het eerder geschreven, gaat het vooral om de ecologische verbindingen tussen de gebiedsdelen die door de snelweg, als een Berlijnse muur, worden doorsneden. Een belangrijke rol was weggelegd voor het zogenaamde recreaduct, een gecombineerde fiets/wandel- en ecologische verbinding vanuit het Schiebroeksepark over de snelweg naar de Vlinderstrik. De BAG vindt ecologie niet belangrijk en adviseert dus alleen een fiets- en wandelpad van 8 meter breed aan te leggen. Dieren moeten maar zien hoe ze de snelweg oversteken. Vanuit de gemeenteraad van Lansingerland werd door verschillende commissieleden gevraagd om het recreaduct te verbreden zoals altijd de bedoeling was. De wethouder bestond het te antwoorden dat er nooit sprake is geweest van een ecoduct, terwijl er nota bene in een schriftelijke toelichting van Rijkswaterstaat van februari 2015 nog expliciet over een ecologische verbinding en een ecoduct gesproken wordt! Ik heb de raadsleden het stuk nog maar eens toegezonden en gevraagd in ieder geval

Natuurpad Wilderszijde © Klaas Verschoor

voet bij stuk te houden. Hoe het verder in de beide gemeenteraden af gaat lopen, is op dit moment nog onbekend. Direct daarna volgt de publicatie van het Ontwerp Tracé Besluit (OTB). Eind september is het zover. Dan wordt het ter inzage gelegd. Iedereen kan dan zijn of haar mening geven door een zienswijze in te dienen. Gezien de houding van de Minister en haar adviseurs tot nu toe, ziet het er naar uit dat er een lawine van papier naar Den Haag zal gaan. Maar wie weet, misschien worden we blij verrast? Voorlopig lijkt het vooral de apotheose van een slechte opera: voor de betrokken omstanders valt er weinig te genieten!

PADDOCK

ALLROUND CATERING

Uw visie is onze uitdaging

- * **CATERING:** broodjes, hapjes, salades en buffetten
- * **PARTYRENT:** verhuur van taps, tafels, glaswerk etc.
- * **PARTIJEN:** in onze zaal of op een door u gekozen locatie

Paddock Catering
Hoefweg 53 - 2665 CC Bleiswijk
010-5210331

www.paddockcatering.nl

Rotta Rangers - Honingbijen en Hommels

Gert Jansen

Op zaterdagmiddag 18 juli jl. hebben 19 Rotta Rangers genoten van een vakantieactiviteit voor kinderen over de Honingbij, maar ook over Hommels. Met de film 'De Bij en Wij' en onze eigen bijenman (imker) Johan hebben de Rangers heel wat informatie over de Honingbij gezien en gehoord.

Na de theorie zijn we naar buiten gegaan voor de praktijk. Voor ons Verenigingsgebouw staat een bijzondere bijenkast. We hebben toegekeken hoe Johan de honingraten eruit tilde om te kijken wat voor een bouwwerk de werksters ervan gemaakt hadden. Op de foto zie je daar een prachtig voorbeeld van. Maar waar zit de koningin? Bij de één na laatste raat werd ze door Johan ontdekt. Ze is wat groter dan de mannetjes (darren), Johan heeft een groene stip op haar kop gezet. Wat een gekrioel in zo'n bijenkast. Soms best wel een beetje eng zo dichtbij. De mieren rond de bijenkast waren niet echt blij met ons bezoek en dat hebben sommige kinderen gemerkt ook.

Na de theorieles werd de groep in tweeën gesplitst. Eén groepje mocht met Johan en z'n vrouw Mariëtte mee naar hun bijenpaleis achter op ons terrein. Daar zagen ze achter het gaas een aantal bijenkasten volop in bedrijf. In één kast zat zelfs een volk van 80.000 bijen. Toch was er een bij voor het gaas gekomen en zij heeft Rosanne lelijk geprikt. Johan heeft gelijk de (afgebroken) angel eruit gehaald en we hebben er Nestocyl op gesmeerd. Maar het doet best zeer hoor!

Het andere groepje begon met een werkblad over hommels. In Nederland komen 30 soorten voor. De bekendste 6 hommels werden door de kinderen ingekleurd. De allerbekendste is de Aardhommel met het witte kontje. Daarna gingen we in de tuin rond het Trefpunt op zoek naar hommels. Opvallend druk was het bij de bloeiende Lavendel, een echte insectentrekker. Bij een Aardhommel zagen we duidelijk stuifmeelzakjes aan 2 poten. Een Koolwitje fladderde erboven en ook de Atalantavlinder was mooi te zien. Een aangename verrassing was het vrouwtje van de gewone Oeverlibel, die rustig bleef zitten. 'Toevallig' kwam er ook een blauwe Waterjuffer langs. We hebben ze mooi met elkaar kunnen vergelijken. Na wat gedronken te hebben werd er van activiteit gewisseld.

Imker Johan laat een honingraat zien © Hans van Teffelen

Voordat we het in de gaten hadden was het alweer tijd. Bij de balie kregen de kinderen nog een toastje met heerlijke honing van Johan. Beetje plakhanden en plakvloer, ook de T-shirts plakten. Hadden we dat maar buiten moeten doen! Deze zoete hapjes gingen erin als Ketellapper. De 19 geluksvogels kregen ook nog een leuke informatieve folder mee over bijen en een zakje zaad om volgende jaar insecten mee de tuin in te lokken. Wij bedanken Johan en Mariëtte hartelijk voor hun enthousiaste bijenverhaal, en ook de catering en de fotograaf hartelijk bedankt.

In en om het Trefpunt

Arend Hoogeveen

Zonnepanelen

26 juni was het een jaar geleden dat de zonnepanelen op het dak van het Trefpunt zijn geplaatst. De installatie was berekend op een gemiddelde opbrengst van ongeveer 3300 kWh/jr. Dankzij de vele zonuren in het voorjaar hebben de panelen het afgelopen jaar 4064 kWh geleverd, terwijl het eigen verbruik in die periode globaal 3300 kWh bedroeg. Met andere woorden, we hebben de afgelopen 12 maanden per saldo ongeveer 700 kWh teruggeleverd aan het Eneco-net. Wat dat betekent voor de jaarafrekening, weten we eind november.

Groentetuin

Afgelopen zomer hebben de vrijwilligers bij het Trefpunt een mini groentetuin onderhouden. Het is nu de tijd dat er wordt geoogst, de groenten - sla, tomaten, gourgettes, pompoenen en verschillende kruiden - mogen gratis afgehaald worden: wie het eerst komt wie het eerst maalt en op is op!

Voetafdrukken ereleden

Op de bijeenkomst ter gelegenheid van het 33-jarig bestaan van Rotta zijn er schoenafdrukken gemaakt van de ereleden Aria van Ballegoie, Rien van der Vorm, Aad Deurloo en Joop van Ardenne. Deze afdrukken hebben een mooi plaatsje gekregen tegen de gevel aan de voorzijde van het Trefpunt, een mooi eerbetoon.

De schoenafdrukken van de ereleden op een ereplaats © Klaas Verschoor

Terugblik op 32 jaar Rotta: Onderhoudswerkzaamheden in het Koornmolengat 1984

Rien van der Vorm kijkt terug op 32 jaar Rotta. Dit keer het verslag van Karin Thoms van onderhoudswerkzaamheden in het Koornmolengat in 1984.

Heeft dit natuurreservaat nog een toekomst? Een verzoek van Rotta aan het Recreatieschap Rottemeren was: kan onze vereniging op enigerlei wijze bijdragen aan onderhoudswerkzaamheden in het recreatiegebied? Onze gedachten gingen uit naar het knotten van wilgen, het schonen van slootjes, kortom allerlei werk dat moeilijk met de machine gedaan kan worden en misschien voor het schap te duur is om uit te besteden. Rotta gaat immers elk jaar onder auspiciën van de Natuurwerkgroep Waddinxveen een dag knotten ergens in Zuid-Holland. Maar waarom zouden we niet in ons eigen werkgebied blijven? Op die manier krijg je meer binding met, en oog en hart voor de natuur in je eigen omgeving.

Het recreatieschap had er wel oren naar en de Natuurgroep Waddinxveen wilde Rotta tegemoet komen door één keer per maand een dag samen met Rotta te werken op een door het schap aangegeven plek. Bovendien zou Waddinxveen een groot deel van het gereedschap verzorgen. Inmiddels had het schap een karwei voor ons op het oog dat er niet om loog: natuurreservaat Koornmolengat te Zevenhuizen moest braamvrij gemaakt worden. Waarom moeten er nu in een natuurreservaat bramen bestreden worden? Om deze vraag te beantwoorden moet er een stukje informatie aan vooraf gaan. Het Koornmolengat is een veenrestant met een eigen waterpeil. Dit waterpeil wordt geregeld door het recreatieschap en ligt lager dan de Rotte, maar hoger dan het peil in de Tweemanspolder, dat achter het Koornmolengat ligt. Rond 1500 begon in ons gebied de turfwinning op grote schaal. Turf is gedroogd veen en werd gebruikt als brandstof. Door de turfwinning ontstond een ander landschap, het land rond de Rotte kwam lager te liggen en liep vol water. Deze plassen zijn na 1700 drooggemalen en verkaveld, maar een stukje landschap van voor de vervening is behouden: het Koornmolengat.

In opdracht van de provincie Zuid-Holland heeft Rob Mooring in 1982 een beheerplan opgesteld voor het Koornmolengat. In dit beheerplan wordt onder meer ingegaan op de oorzaken van de achteruitgang van de natuur in dit gebied. Een veengebied is van nature voedselarm. Er zijn een paar plantensoorten die het in zo'n voedselarm milieu goed doen, zoals Sphagnum. Zodra echter dit milieu door allerlei omstandigheden voedselrijker wordt, verdwijnen deze planten. Het proces waarbij het gehalte aan voedingsstoffen wordt verhoogd doordat ze worden aangevoerd, noemt men eutrofiëring. Vooral stikstof en fosforverbindingen zijn daarbij van belang. Dat is nu precies wat er in het Koornmolengat gebeurt: het wordt steeds voedselrijker.

Wat te doen tegen de snelle verrijking? Een constant waterpeil, het ingelaten Rotte-water zuiveren en een teer punt: proberen de concentratie van veel vogels in het Koornmolengat tegen te gaan. Er is nog een aantal andere maatregelen te noemen die ervoor moeten zorgen dat die verrijking niet zo snel gaat en dat langzaam maar zeker de oorspronkelijke begroeiing van de veenbodem zal terug komen. Een van die maatregelen is nu het uittrekken van bramen die het hele gebied overwoekeren en zo het licht weg nemen voor andere planten, die daar zouden moeten groeien. Voor 1985 staat onder meer op het programma: bramen trekken en afvoeren, slootjes met handkracht uitbaggeren, mest en blad uitkruien en op bescheiden schaal kapwerkzaamheden uitvoeren.

Actueel natuurwerk in het Koornmolengat

Klaas Verschoor maakt regelmatig foto's van de werkzaamheden van de natuurwerkgroep, zo ook in het Koornmolengat. Op de foto's is het resultaat te zien van een consequent maaibeeld: Eind mei kielde Klaas één van de rietveldjes waar de Echte koekoeksbloemen en Gele lissen welig bloeiden. Ruim een maand later maakte hij weer een foto van hetzelfde veldje: Riet alom! Dat veldje moet nodig weer gemaaid worden, zodat we er volgend voorjaar nog meer bloeiende bloemen kunnen zien.

Een Rotta-er verhaalt over een persoonlijke ervaring in de natuur en wat dat bij hem of haar heeft losgemaakt. Aan het eind draagt hij of zij de fakkel over aan een andere Rotta-er die ons in de volgende Aves Visum zijn of haar (natuur)roerselen mee laat beleven.

Fakkeldrager Herman Groenewegen verhaalt . . .

Jet ging van jongsaf aan met haar ouders op vakantie naar Terschelling. Toen wij huwden hebben wij deze traditie ruim een decennium met onze kinderen voortgezet. Jet en ik waren verzot op zee, strand en wad. Zandkastelen bouwen, pootje baden, verstoppertje spelen, met de bolderkar de Boschplaat en het Groene strand verkennen en daarna gaan eten in het Pannenkoekhuisje. De tijd vliegt!

Jet: 'voor eeuwig' © Herman Groenewegen

Later gidste ik op de slikken en schorren van het Galgeschoor, Groot Buitenschoor en het Verdrongen Land van Zuid Beveland. De desolate ruigheid met de bijzondere zoutminnende of zoutverdragende flora, daarin voel ik mij in mijn element. Planten als Zeekraal, Zulte of Zee-aster (wordt verkocht als de groente Lamsoor), Lamsoor, Gewone Zoutmelde, Zilte schijnspurrie etc. en niet te vergeten de hermafrodiete slak Muiltje (*Crepidula fornicata*). Alle Muiltjes worden geboren als slanke beweeglijke mannetjesslakken, na paring veranderen zij in immobiele dikke vrouwtjes. De natuur gaat zijn gang en heeft niets te maken met het onvermogen van de mens met de mond vol tanden!

Verdrongen Land van Zuid-Beveland © Herman Groenewegen

Ik vis graag voor bezinning, kracht en (ont)spanning. Als ik vis voel ik mij onderdeel van de natuur en moet daarbij concurreren met Visdiefjes. Hun vismethode is van links naar rechts over het water te scheren. Biddend in de lucht om hun prooi te observeren en dan pijlsnel naar beneden te duiken. En dan bingo...daar gaat mijn Ruisvoorn. Nu is dat niet zo erg, want ik had toch al varkensoester op het menu staan. Er zijn mensen die mijn sport niet begrijpen of waarderen. Vissen is voor mij een vorm van synergie te vergelijken met schaken (hoog concentratievermogen) en turnen (souplesseachtige lenigheid). Om eenvoudig vissen te onthaken, kan de weerhaak met een tang worden dichtgeknepen. Onthaken altijd op een zachte ondergrond met natte handen om de huid niet te beschadigen. Ik heb een flesje "Fish first aid spray" om EHBO toe te passen op gewonde vissen, meestal veroorzaakt door andere vissen.

Ik schrijf dit niet om te slijmen (trouwens ook op de vissenhuid aanwezig), want met een of ander "dierbevrijdingsfront" heb ik in het geheel niets. Milieufanatici wanen zich, met opgeheven vingertjes, het morele gelijk aan hun kant te hebben, maar vergeten het volgende. Velen, die een stressvol leven leiden, laden hun accu's weer op aan de waterkant tijdens het vissen en komen tot rust zonder daarbij een arts te hoeven raadplegen. Talloze verhalen zijn bekend over jongeren, die problemen veroorzaakten in hun omgeving, maar nu door actief te vissen verdraagzame medeburgers zijn geworden. Sommigen geven zelfs visles op scholen, daarbij leren ze de jeugd naast het vissen ook om netjes om te gaan met de natuur en rommel op te ruimen.

Jagen en vissen zijn natuurlijke basale (oerbehoeften) entiteiten (essentie,) alleen decadentie (verval) kan dat verbieden. Vroeger stond zoetwatervis (Blank- en Ruisvoorn) op het menu bij mensen met een krappe beurs. Toen was vissen een mannenaangelegenheid. Nu zie je steeds meer meisjes en vrouwen de hengel hanteren aan de waterkant. Kijk dat is ook feminisme! Vissen is je verantwoordelijk voelen voor de vangst door weidelijk (fatsoenlijk en zorgvuldig) te vissen. Maar ook om rommel op te ruimen in de naaste visomgeving. Een van de mooiste momenten in poldersloten zijn paaiende karpers. Aan de kant in rietkragen zie je in het voorjaar karperruggen boven water met wildslaande karperstaarten. Een adembenemend schouwspel waar ik blij van word.

Ik draag de fakkel over aan Piet Paul en kijk uit naar zijn belevenissen.

Paaiende karpers © Herman Groenewegen

Groen aan de overkant: Ontwikkelingen in de Eendragtspolder

Arend Hoogeveen

Onder de lokale bewoners en in de media is een discussie gaande met de gemeenten Rotterdam en Zuidplas en het Recreatieschap Rottemeren over de toekomstige ontwikkelingen in de Eendragtspolder. De discussie spitst zich vooral toe op het al dan niet mogelijk maken en toestaan van grootschalige recreatieve manifestaties en evenementen in het gebied. Door de wijze waarop het gebied is ingericht, heeft het een behoorlijke natuurwaarde en groeit er een brede diversiteit aan bloeiende kruiden, (moeras-/water)planten en grassen en verblijven er ook een groot aantal soorten vogels en (kleine) zoogdieren. De werkgroep Eendragtspolder (Wg EDP) bij Rotta houdt de ontwikkelingen in de gaten en heeft een eerste aanzet gemaakt hoe onze vereniging tegen deze ontwikkelingen in de Eendragtspolder aankijkt. Wat wij zien als waardevolle natuur, staat bij de betrokken bestuurlijke instanties te boek als 'recreatiegebied'. Rotta adviseert de betrokken instanties over het (toekomstige) beheer van dit unieke stukje natuur.

Geschiedenis

In de periode 2010-2012 is in de Eendragtspolder in de gemeente Zuidplas een waterberging aangelegd voor de opvang van overtollig water in de Rotte(meren). Het gebied is destijds in z'n geheel vergraven en (opnieuw) ingezaaid/aangeplant. April 2013 is het gebied opgeleverd, vanaf 2014 wordt het beheer en onderhoud uitgevoerd door het Provinciale uitvoeringsorgaan Groenservice Zuid-Holland (G.Z-H).

In de circa 308 hectare grote waterberging is een roeibaan aangelegd die geschikt is voor internationale wedstrijden met aan weerszijden integraal opgenomen moeras(ei)landen. Dit deel van het gebied is omsloten door een hoge kade. Ook de in de berging gelegen natte graslanden zijn omringd door kades ten behoeve van waterberging, zij het dat deze aanzienlijk lager zijn dan die rondom de roeibaan. Het middendeel - gelegen tussen de roeibaan en de natte graslanden - is bestemd voor commerciële activiteiten, evenementen en andere vormen van recreatie.

In de waterberging kan 4 miljoen m³ water worden geborgen. De aflat, Eendragter Verlaat geheten, kan bij een (dreigende) hoge waterstand van de Rotte de berging met een hoeveelheid van 1200 m³ water per minuut in ongeveer 55 uur vol laten lopen. (ter vergelijking: een grote badkamer is in 1 seconde gevuld = 20m³ per seconde). Na enige tijd, als het waterpeil op de Rotte weer op het normale niveau is, wordt het water uit de berging in ongeveer 3 weken weer afgevoerd via de sloot langs de Middelweg naar het gemaal ir. J.M. Leemhuis-Stout in Oud Verlaat, waar het water weer op de Rotte wordt geloosd.

Voor internationale roeiwedstrijden moet het waterpeil in de waterberging met ongeveer 1 meter worden verhoogd. Dit water wordt vanuit de Hennipsloot ingelaten en bevat minder organische meststoffen (is schoner) dan het water van de Rotte en wordt ook nog gedefosfateerd via een helofytenfilter aan NW/Rotte-zijde van de roeibaan.

Inrichting en beheer

De voedselrijke bovengrond van de 'oude' Eendragtspolder is veelal afgegraven en verwerkt in de kern van de kades, of via

diepploegen verplaatst naar de ondergrond (graslanden). Het oppervlak bestaat waarschijnlijk uit niet bemeste zavelkleigrond. Het gebied is als een open moeras- en graslandschap ingericht en wordt doorsneden door meerdere watergangen. Het waterpeil wordt op NAP-6,45 meter gehouden. Daarbij wordt een natuurlijke fluctuatie toegestaan van 30 cm: lager in de zomer (neerslagtekort), hoger in de winter (neerslagoverschot). Voor het handhaven van een goede waterkwaliteit onderschrijft Natuur- en Vogelwacht Rotta dit flexibele waterpeil en verkiest hierbij het gebruik van natuurlijke neerslag (weinig fosfaten) boven het inlaten van water uit de Rotte of Hennipsloot. In de zomer wordt het peil in de natte graslanden zo nodig 20 cm extra verlaagd om machinaal maaien mogelijk te maken. Eens in de drie jaar wordt het peil tijdelijk verlaagd om ecologische redenen.

Het gebied dient zijn open karakter te behouden. Hiertoe is destijds een inzaai- en aanplantplan opgesteld, dat zich kenmerkte door het relatief grote aantal mengsels van gras- en (bloeiende) kruidensoorten en watervegetatie, in de zomer van 2012 is riet aangeplant in de oeverzones. Langs het parkeerterrein (bij de uitkijktoren), op de naastgelegen commerciële eilandjes en langs de randen van het gebied zijn enkele houtwallen of groepen bomen aangeplant. De moerasedeilanden, rietlanden en kades zijn ingezaaid met standaard (gras)zaadmengels en op de natte graslanden is een bloemrijk mengsel gezaaid.

Het beheer richt zich voornamelijk op het op het gewenste niveau houden van het waterpeil (Hoogheemraadschap van Schieland en Krimpenerwaard/HHSK) en het maaien van de graslanden en dijktaaluds (G.Z-H). Daarnaast worden, om in het gebied het open karakter te behouden, met enige regelmaat de wilgenzaailingen verwijderd.

Werkgroep Eendragtspolder (EDP)

De werkgroep EDP bij Rotta bestaat uit Hans Sanders, Jaap van Lien, Jesse Keyzer, Garry Bakker, Dick Hoek, Anton Roeloffzen, Rob Belterman en Arend Hoogeveen

Rotta geeft in het vaste beheerdersoverleg met het Recreatieschap Rottemeren/G.Z-H, HHSK, de Stichting Willem-Alexanderbaan, Dewido BV en de gemeenten Rotterdam en Zuidplaspolder (on)gevraagd adviezen over het beheer van de Eendragtspolder. Bijvoorbeeld door aan te geven op welke tijden - in plaats van te klepelen - bepaalde gras- en bloemrijke (ei)landjes het beste kunnen worden gemaaid en of het hooi al dan niet dient te worden afgevoerd.

De moerasedlandjes naast de roeibaan © Arend Hoogveen

Huidige staat van de natuur

De Eendragtspolder moet gezien en beoordeeld worden in haar omgeving. De polder ligt te midden van de Zuidplaspolder (met de toekomstige natuurgebieden Groene Waterparel en Restveen), de Nesselpolder, de Zevenhuizerplas, Rottemeren/Rotterdam, de Tweemanspolder met het Koornmolengat, het Hoge en Lage Bergsche Bos inclusief de Wiebertjes, de Oostpolder van Schieland (Gouda) en 't Weegje Waddinxveen). Zo vormt dit groene zuurstofreservoir (citaat van Burgemeester Ahmed Aboutaleb van Rotterdam in Zomergasten op 26 juli j.l.) een unieke (provinciale) ecologische verbindingzone tussen de Krimpenerwaard aan de oostzijde; het Gouwe/Wiericke gebied (met onder andere het Gouwebos en de Reeuwijkse Plassen) in het noordoosten; en (noord)westelijk het Bentwoud en Hof van Delfland. Het belang van deze ecologische schakel mag niet worden onderschat; het draagt wezenlijk bij aan de natuurwaarden in de gehele provincie Zuid-Holland.

Anton Roeloffzen en Dick Hoek van Rotta Onderzoek hebben in 2013 een inventarisatie gedaan van de op dat moment aanwezige flora in het gebied. Zij hebben de resultaten van deze nulmeting opgetekend in het Rapport Inventarisatie Flora Waterberging Eendragtspolder, Zomer 2013, zie www.rotta-natuur.nl Ruim een jaar na oplevering van dit geheel vergraven gebied hebben Anton en Dick zo'n 220 verschillende soorten vegetaties in het gebied waargenomen. Toen al - de zogenaamde pionierfase - een rijke verscheidenheid aan bloeiende kruiden, water-/moerasplanten en meerdere soorten gras. Dit rapport is de moeite van het lezen waard. Ze zijn voornemens om het gebied blijvend te monitoren en hierover te rapporteren, zodat je ook kunt volgen hoe de vegetatie zich in de loop der jaren ontwikkelt.

De vogelrijkdom is groot. Het gebied was in 2013 rijk aan broedvogels, gebonden aan pioniersituaties met een schaars of onbegroeide bodem, o.a. Kluut, Kleine Plevier, Bontbekplevier, Vindief en Kokmeeuw. Ook karakteristieke graslandsoorten ontbraken niet als broedvogel: o.a. Slobeend, Kievit, Grutto, Tureluur en Veldleeuwerik. Opvallend waren de grote aantallen Grauwe Ganzen en Kuifeenden met jongen. In 2014 is door Dick Hoek en

Garry Bakker een eerste broedvogelinventarisatie uitgevoerd (volgens de methode BMP A) en 's winters zijn de watervogels van het gehele gebied geteld in het kader van landelijke onderzoeken van SOVON. Hierbij zijn zo'n 25 soorten broedvogels geïventariseerd. Gedetailleerde informatie is te vinden op www.rotta-natuur.nl

Daarnaast is het opvallend hoe vlinderrijk het gebied is, zijn er relatief veel libelles te zien en legeren er in de vochtige weilanden veel hazen. Ook moet de massale aanwezigheid worden genoemd van Gewone poelslakken (*Lymnea stagnalis*) op drooggevallede moerasdelen in de natte graslanden.

Knobbelzwanen in het plas/drasgebied © Arend Hoogveen

Recreatie en/versus Natuur

Hoewel het gebied geen bestemming heeft als natuurgebied, maar het daarentegen zich wel als een volwaardig natuurgebied ontwikkelt en een belangrijke schakel is in de provinciale ecologische verbindingzone, zet Rotta zich in om de huidige natuurwaarden zoveel mogelijk te behouden en waar mogelijk te versterken. In de eerste plaats voor het belang van flora en fauna, maar ook als planologische bescherming voor het woon- en leefklimaat (het groene zuurstofreservoir) en rustpunt voor de mensen die in en rondom het gebied wonen en/of recreëren.

Recreatie is een breed begrip en kan op vele manieren worden ingevuld; wandelen, hardlopen, fietsen, zwemmen, skaten en genieten van wat er zoal is te zien en te horen, is een vorm van groene recreatie. Echter ook (grootschalige) evenementen met een commercieel oogmerk behoren tot de mogelijkheden in de Eendragtspolder. Als het om natuur(ontwikkeling) gaat, moeten verstoringen en vernielingen van bijvoorbeeld nesten van broedende vogels worden voorkomen en is rust een factor van belang. Dat betekent niet dat natuur en recreatie niet samen kunnen gaan, het is vooral zoeken naar een goede balans en heldere afspraken. Natuur- en Vogelwacht Rotta houdt de vinger aan de pols en heeft haar standpunten in deze geformuleerd en zal die kenbaar maken bij de verschillende spelers (bestuurders, beheerders en andere belanghebbenden, zie het kader) op dit 'natuur- en recreatieveld'. In algemene zin neemt Natuur- en Vogelwacht Rotta geen standpunt in of er al dan niet (grootschalige) evenementen in het gebied mogen plaatsvinden; uitsluitend wordt gefocust op de (mogelijke) gevolgen van die activiteiten op de natuurwaarden. Per deelgebied wordt hierop nader ingegaan.

Roeibaan met moerasedlandjes

Dit is de feitelijke waterberging en de meest opvallende recreatievoorziening is de geïntegreerde roeibaan Willem Alexander. De

aangelegde moerasedlandjes bieden voor vogels een broedplaats waar ze ongestoord hun nesten kunnen bouwen en hun nakomelingen kunnen grootbrengen. Hoewel het een afgesloten gebied is, mag iedereen er een boot of kano vanaf de voor dat doel aangelegde steigers inlaten en varen. Als men in de broedtijd tussen de eilandjes door zou varen of, erger nog, op de eilandjes zou gaan lopen, zal dit tot ernstige verstoringen van de broedende vogels leiden. Gebleken is dat de vogels zich niet storen aan de roeiers die varen op de langs de eilandjes gelegen cooling down-roeibaan. Ook van recreanten en sportieve - al dan niet georganiseerde - activiteiten op de kades rondom en in dit deel van de Eendragtspolder trekken de broedende vogels zich genoeg niets aan. Je kunt zelfs stellen dat het de natuurbeleving van de sportieve recreant verhoogt, twee vliegen in één klap!

We moeten ons wel realiseren, dat deze 'badkuip' primair een berging is voor overtollig water in de Rotte. Dat betekent dat alle eilandjes in zo'n situatie geheel onder water komen te staan, ook al zou dat in de vogelbroedtijd zijn. Bij extreme calamiteiten wordt ongeveer 1 miljoen m³ water in de natte graslanden geborgen, ook daar liggen de weilanden dan onder water. Statistisch is destijds berekend dat dit zo eens in de 10 jaar voor zou kunnen komen. Echter sinds de ingebruikneming in 2013 is er al twee keer water uit de Rotte tijdelijk in geborgen, maar gelukkig waren beide gevallen niet in het broedseizoen.

Willem-Alexander roeibaan bij de opening in 2013 © Arend Hoogeveen

Voor internationale roeiwedstrijden wordt het waterpeil in dit deelgebied met ongeveer 1 meter verhoogd. Dit heeft tot gevolg dat de eilandjes onder water zullen komen te staan. De eerstvolgende internationale wedstrijd is in augustus 2016. Zo het nu is afgesproken wordt daarvoor het water geleidelijk in ongeveer drie maanden vanuit de Hennipsloot ingelaten. Dat zou betekenen, dat hiermee medio mei - midden in het broedseizoen - begonnen wordt. In het overleg met de beheerder G.Z-H is gesteld dat dit onacceptabel is en mogelijk een overtreding is van Artikel 11 van de Flora- en faunawet ('Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.').

Om dit te voorkomen heeft G.Z-H de opdracht gegeven aan het Ingenieursbureau Witteveen en Bos uit Deventer te onderzoeken wat de impact op de flora en fauna is wanneer het waterpeil al in de komende winter met een meter verhoogd zou worden naar 3 meter, zodat de eilandjes al vóór het broedseizoen onder water komen te staan. Hiermee wordt voorkomen dat de vogels er nesten gaan maken. In de opdracht is expliciet opgenomen dat dit Bureau de Natuur- en Vogelwacht Rotta inhoudelijk consulteert.

Buizerd op jacht in de Eendragtspolder © Arend Hoogeveen

Dit overleg heeft ook daadwerkelijk plaatsgevonden met Garry Bakker. Een vroegtijdige verhoging van het waterpeil impliceert dat de moerasedlandjes permanent onder water komen en zullen transformeren naar riet-eilanden. Hoewel - jammer genoeg - de eilandjes dan geen 'paradijs' meer zijn voor de daar op de grond broedende vogels, heeft deze ingreep wel tot gevolg dat er geen broedende vogels verstoord worden. Natuur- en Vogelwacht Rotta stelt zich op het standpunt dat dit een stabiele(re) situatie creëert en de voorkeur heeft boven het pas laat in het broedseizoen verhogen van het waterpeil. Hoewel er dan volgend jaar minder broedende vogels in dit deel van de Eendragtspolder zullen zijn, zal in de loop der tijd op die onderwatereilanden riet gaan groeien met weer een eigen diversiteit aan fauna.

Opgemerkt wordt dat door het onderwater zetten van de eilandjes de natuurbeleving wordt verminderd voor mensen met een fysieke beperking. Vanaf de kades hebben bijvoorbeeld rolstoelers en scootmobielers nu een uitstekend zicht over deze paradijsjes.

Natte graslanden

De 62 hectare grote en met watergangen doorsneden natte graslanden - ook wel plas/drasgebied genoemd - in het oostelijk deel van de Eendragtspolder zijn een eldorado voor weide- en watervogels. Het gebied heeft een eigen kenmerkende flora, zie ook de eerder genoemde Flora-inventarisatie 2013. Tegen natuurgerichte recreatie, zoals wandelen, fietsen en kanoën is in deze graslanden geen bezwaar. Echter in dit gebied veroorzaken al dan niet loslopende honden ernstige verstoringen en worden nesten vernield; feitelijk wordt hier herhaaldelijk de Flora- en faunawet overtreden. Ondanks herhaalde verzoeken van Natuur- en Vogelwacht Rotta om te handhaven, wordt hieraan door de aangewezen toezichtorganen (G.Z-H en NVWA) geen hoge prioriteit gegeven, jammer. Mochten de moerasedlandjes in het roeibaangebied permanent onder water komen te staan, dan kunnen de natuurwaarden van het plas/drasgebied het gemis aan broedgebied voor de kolonie kokmeeuwen en andere daar broedende vogels niet geheel opvangen.

Graag zouden we zien dat het plas/drasgebied een beschermde natuurstatus krijgt, zodat er hier meer vogels ongestoord kunnen nestelen. Dit zou onder andere betekenen dat er in de broedtijd geen honden in het gebied mogen komen. De Wg EDP zal er in ieder geval bij de gemeente Zuidplas op aandringen om in de broedtijd van april t/m juni dit gebied voor honden te verbieden en dit ook daadwerkelijk te handhaven. In het gebied zijn geen eilandjes, die voor meer veiligheid van broedende vogels zouden kunnen zorgen. Het is een wens van onze vereniging, mocht er

op enig moment (sponsor)geld beschikbaar komen, om in het plas/drasgebied veilige eilandjes te creëren door bijvoorbeeld nestvlotjes te bouwen voor Zwarte Sterns en een wand aan te leggen voor Oeverwaluwen. Daarnaast is dit deel van de waterberging ook in het bijzonder interessant voor natuureducatie en onderzoek.

Commerciële eilanden

Het middengebied - het parkeerterrein met de uitkijktoren en de aanpalende graslanden aan de andere zijde van de in de Slingerkade gebouwde doorlaat, ook wel de 3 schiereilanden genoemd - is vanaf het begin bestemd voor het houden van commerciële evenementen. Het ligt in hetzelfde gedeelte van de berging als het plas/drasgebied en heeft een vergelijkbare vegetatie, doch deze graslanden liggen aanzienlijk hoger. Ze komen dan ook niet onder water te staan bij een calamiteit. Vanwege deze inrichting is voor vogels ook dit gedeelte een goede habitat om te nestelen en te broeden.

Commerciële bedrijven en verenigingen kunnen op deze terreinen - in de open lucht - bijvoorbeeld muziek-/dancefestivals of andere evenementen organiseren waarbij een groot publiek (wel tot zo'n 60.000 bezoekers) wordt vermaakt. Het lag in de bedoeling van het Recreatieschap Rottemeren om in 2015 een aantal pilot-evenementen plaats te laten vinden om tot een definitief beleid in deze te komen. Echter, tot nu toe heeft alleen een autocross plaatsgevonden en het ziet er naar uit dat het voor dit jaar daar bij blijft.

Deze autocross vond plaats in mei. Vanuit het oogpunt van natuur (bescherming) is dit - midden in de broedtijd - het slechtst denkbare moment. Op het terrein waren enkele broednesten. Natuur- en Vogelwacht Rotta heeft vóóraf hiervan melding gemaakt en verzocht om de wet preventief en repressief te handhaven. Dit heeft niet plaatsgevonden met het gevolg dat tenminste één nest met eieren door een vrachtwagen is overreden en vernietigd, een flagrante schending van de Flora- en faunawet!

Om een dergelijke situatie in de toekomst te voorkomen, is het van belang dat het terrein voor vogels onaantrekkelijk wordt gemaakt om er op de grond te nestelen en te broeden. De Wg EDP is van mening dat dit mogelijk is. Optimaal is om er een halfharde laag overheen te leggen, echter de vraag is of hiervoor de financiële middelen beschikbaar zijn. Als alternatief adviseert de werkgroep om er met een hoge frequentie te maaien en het als losloop-/uitrenggebied voor honden aan te wijzen. Hierdoor is de kans het grootst dat vogels er van af zien om er een nest te bouwen. Gebleken is, bij waarnemingen tijdens de autocross, dat broedende vogels in het naastgelegen plas-/drasgebied zich nagenoeg niet storen aan het door de cross geproduceerde lawaai,

Bergeenden boven de Eendragtspolder © Arend Hoogeveen

Gele lis © Arend Hoogeveen

alleen bij een wat hardere knal vliegen ze even op en landen kort daarna weer op het nest.

Extra parkeerterrein

In het voorjaar heeft het Recreatieschap Rottemeren een stuk grond aangekocht. Feitelijk ligt dit terrein buiten de waterberging tussen de roeibaan en de bebouwde kom van Zevenhuizen naast de Hennipsloot. Nu is dit gebied nog in gebruik als landbouwgrond; het Recreatieschap is voornemens dit terrein in de toekomst te voorzien van een halfharde bovenlaag en te bestemmen voor het parkeren van auto's en mogelijk ook als tijdelijke camping bij grootschalige evenementen. De plannen zijn op dit moment nog niet echt concreet, een standpunt of advies onzerzijds ligt nu dan ook (nog) niet voor de hand.

Tot slot

Zoals in de aanhef van dit artikel al is geschreven is deze benadering een eerste aanzet. Mocht je aanvullende ideeën of suggesties hebben, laat het de Wg EDP weten (een mail naar avesvisumredactie@gmail.com is voldoende).

Laatste nieuws

Op 1 september heeft de gemeenteraad van de gemeente Zuidplas gedebatteerd over de door wethouder Van Woudenberg opgestelde discussienota 'Tuin van de zuidelijke Randstad'. Deze nota is een eerste aanzet om te komen tot een Visie op Recreatie voor de Zuidplas. Hoewel in de nota grootschalige evenementen in de buitengebieden niet geheel worden uitgesloten, wil de gemeente Zuidplas, ik citeer 'de inwoners en toeristen/bezoekers een plek bieden waar zij uitgedaagd worden om op sportief gebied in de natuur en recreatiegebieden te recreëren. Hierbij ligt de focus op iedereen die binnen een fietsafstand van 25 kilometer van Zuidplas woont dan wel verblijft. Door de polders en uitgestrektheid van het groen in Zuidplas tussen de omliggende verstedelijkte gebieden moeten wij zorgdragen dat wij een gemeente zijn waar het plezierig wonen en werken is'. Het ligt in de bedoeling dat de Visie op Recreatie medio november het licht doet zien. Hoewel de gemeenteraad op onderdelen wel opmerkingen en mogelijke aanvullingen heeft gemaakt, kan zij zich op hoofdlijnen vinden in de in de nota opgenomen criteria en kaders. De Raad geeft de Wethouder mee om voor het vervolg de maatschappelijke participatie te verbreden. Rotta houdt via haar contacten met het Platform Mooi Zuidplas de vinger aan de pols, in de volgende Aves Visum meer hierover.

Spotter

Vogelgezang

**Kom mee naar buiten allemaal
Dan zoeken wij de Wielewaal
En horen wij die muzikant
Dan is de zomer weer in 't land
Dudeljo klinkt zijn lied
Dudeljo klinkt zijn lied
Dudeljo en anders niet**

Wie kent niet de uitdrukkingen *Ieder vogeltje zingt zoals het gebekt ('gesnaveld') is* en *Zo de ouden zongen piepen de jongen* of het versje van Toon Hermans *Vogeltje wat zing je vroeg*. Maar laten we eerlijk zijn, niet iedere vogel dudeljoet als de Wielewaal en ook al heb je geen muzikaal talent, je kunt toch niet zeggen dat ze allemaal een geluid voortbrengen dat een weldaad is voor je oren en waarbij je wegdroomt in een gelukzalige ontroerende emotie. Er zijn vogels die zelfs zo'n onwelgevallig volume produceren dat de grens van het aantal toelaatbare decibels volgens de Arbo-wet ver wordt overschreden, terwijl van anderen hun 'lawaai' zonder een gehoorapparaat maar ternauwernood kan worden waargenomen. Met andere woorden, van veel vogels heeft het trillen van de stembanden niets met zingen te maken, het lijkt wel of sommigen Heavy Metal, Psychobilly, Skapunk, Hardcore, Acid, Hiphouse of andere a-ritmische 'muziek' proberen te imiteren!

Wat zou je bijvoorbeeld denken van de joelende Bosuilen en hoe-oe-nde Holenduiven in het bos. Heb je langs de sloot wel eens goed geluisterd naar de gakkende ganzen, kwakende eenden, klepperende Ooievaars, kikkende Waterhoentjes, blazende zwanen, keffende kickboksende Meerkoeten, kukkwakkende Slobeenden, blatende of mekkerende Watersnippen, en hoempende Roerdompen? En in een hok met kakelende kippen, kraaiende hanen of kirrende Parkieten worden je oren ook aardig op de proef gesteld. Zelfs in je tuin of op het balkon word je bestookt door tsjilpende mussen, kwetterende Spreeuwen, schorrende kraaien, koerende duiven, tierelierende Tuinfluiters, slaande vinken en schreeuwende Eksters. En op het water en langs het riet vergaat het horen je soms door de kwerrende Visdiefjes, krijsende meeuwen, raspende sterns, ratelende Snorren of Sprinkhaanzangers en krassende Rietzangers. In het veld móet je wel luisteren naar de tepietende Scholeksters, jubelende Leeuweriken, jodelende Wulpen en de miauwende Buizerds.

En dan heb je ook nog van die zelfingenomen 'luchthuilers' die het nodig vinden de godganse dag hun eigen naam de wereld in te schreeuwen, zoals de tjiftjaffende Tjiftjaffen, kievitende Kieviten, grutto-ende Grutto's, koekoekende Koekoeken, karrekietende Karekieten, en ga zo maar door. Alsook vogels die door hun bezigheden hun aanwezigheid hoorbaar maken. Wat dacht je van de slobberende en snaterende Smienten, roffelende Spechten, tikkende Roodborstjes, gierende zwaluwen en baltsende Futen. Ook heb je van die leperds die het geluid van andere soorten imiteren, je kunt aardig op het verkeerde muzikale been worden gezet als je een Zanglijster voortdurende kievit hoort roepen.

Als je in de natuur vertoeft, ontkom je er niet aan, je hoort altijd wel een aantal van die (on)harmonische en (on)symfonische of (on)melodieuze composities, kortom een oorverdovende kakofonie van tonen en klanken. Dat is ook geen wonder als je bedenkt dat zangvogels twee paar stembanden kunnen laten vibreren en

daarmee ook twee verschillende tonen tegelijk kunnen laten horen. Ze fluiten, kwelen, kwinkeleren er - in stereo - lustig op los en met de beste wil kun je niet altijd spreken van een welluidend gezang of muzikale hoogstandjes en om over de piepende jongen maar niet te spreken, het is dus - letterlijk - nooit éentonig. Daar kunnen wij mensen en ook andere zoogdieren nooit aan tippen, we kunnen ere zagezegd naar fluiten. En het mooie is, dat vóór dit 'geveugelde orkest' geen maatvoerende dirigent staat. Iedere vogel, volwassen of nog jong, 'zingt' - al dan niet uit volle borst - zijn eigen lied en wel op het moment dat het hem of haar uitkomt. Laten we goed naar dit vocale orkest luisteren en er vooral heel zuinig op zijn. En die twee bazelende baardmannetjes nemen we hierbij dan maar op de koop toe, want dat zijn nog eens echte flierefluiters!

En oh ja, op de valreep spotte ik nog een raar vliegdier, vidi ridiculum volare animal!

Twee Vissen Op Grote Afstand © Spotter

SENIORWEB
Cursussen
2015

**Overstappen op Windows 10?
iPad of Android Tablet
gekocht?**

**Volg een cursus of workshop
Windows 10
Android Tablet
iPad Tablet**

**Kijk voor meer informatie op:
www.bergschenhoek.seniorweb.nl**

Aanmelden: seniorwebbergschenhoek@gmail.com

Iedereen heeft een mening, waar over dan ook. In Forum word je uitgenodigd om jouw mening en gedachten over een stelling met de lezers van Aves Visum te delen. Met name naar het waarom je het er al dan niet mee eens bent, kijken we naar uit. Ook mag je in deze rubriek reageren op een artikel dat eerder in Aves Visum is gepubliceerd. In het volgende nummer worden de ingezonden brieven en meningen in deze rubriek Forum opgenomen.

Natuur en natuurbeleving staan steeds meer in de kijker van zowel de verschillende overheden, instanties en verenigingen op dit gebied. Door velen wordt dit als recreëren ervaren en is erop gericht om de natuur dichterbij de mensen te brengen of beter nog, om de mensen dichterbij de natuur te brengen. Dat betekent dat sommige van die gebieden (beter) toegankelijk gemaakt kunnen worden. Met dit in het achterhoofd luidt deze keer de stelling:

Het Korenmolengat wordt permanent opengesteld voor natuurminnende recreanten!

Stuur jouw mening over de stelling vóór 15 november naar de redactie van Aves Visum, Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek of mail naar avesvisumredactie@gmail.com.

**Hieronder de reacties op de stelling in de vorige Aves Visum:
De natuur stoort zich niet aan een grote schare mensen en luidruchtig vermaak!**

Mag ik nog even terugkomen op de stelling in de voorlaatste Aves Visum (over de film De nieuwe Wildernis). De getallen genoemd in de reactie van mevrouw Beerens moet ik maar voor kennisgeving aannemen, maar de vraag is natuurlijk wel of 5 grote grazers op 2 hectare droog terrein nu (te) veel of weinig is. Wat ik mij in deze materie afvraag, is of de aanname, dat in het wild de dieren zelf regulerend zouden handelen (bij onvoldoende voedsel komen er minder nakomelingen) wel opgaat of is dat een sprookje dat sommigen natuurbeheerders ons willen doen laten geloven? Over de stelling in de laatste Aves Visum het volgende. We moeten niet uit het oog verliezen dat de stelling is ingegeven n.a.v. activiteiten in de Eendragtspolder. Omdat het hier incidentele activiteiten betreft, vrees ik dat de natuur en met name vogels gestoord worden en de wijk nemen en wellicht hun nesten verlaten. Het antwoord op de stelling is dus: Vergeet het maar! Aan de andere kant kennen we allemaal het beeld van de bidende torenvalk naast een drukke snelweg en dus trekt die valk zich niets aan van het lawaai en de drukte. Bij vele vliegtrips heb ik mogen ervaren dat 'in de buurt van' maar zelfs 'in het verlengde van' de startbaan prachtige vogelgebieden liggen en die vogels zich duidelijk weinig gelegen laten liggen aan het lawaai van landende en opstijgende vliegtuigen en zich ook niets aantrekken van die vliegbewegingen. Maar die activiteiten zijn dus niet incidenteel, ze zijn er gewoon aan gewend. Of de vogels maar meer in het algemeen de natuur onder die omstandigheden last hebben van de uitstoot van die vliegtuigen is mij niet bekend. Is de reproductie minder? Ik weet het niet, maar heb ook nooit zoiets gehoord. Op die plekken is dus het antwoord op de stelling: Inderdaad!
M. Degeling.

Ik wil op de stelling met kwinkslagen reageren. In de stelling zit een tegenstelling verborgen, namelijk dat mensen geen deel uitmaken van de natuur en dus onnatuurlijk zijn. De bedoeling van de redactie is de herenpan van de lezers onder druk te zetten over de vraag of flora en fauna last hebben van menselijke activiteiten waarbij ze zo nodig herrie moeten maken. Wij moeten dan als mensen wel in de huid kruipen van flora en fauna (antropomorfisme = menselijke eigenschappen toekennen aan niet menselijke wezens).

Alle levende wezens, als zij niet ziek zijn, zullen altijd hun uiterste best doen om te volharden in hun bestaan (Spinoza's Conatus). Als dieren en planten zich kunnen aanpassen aan de grillen van de mens (dominantie), dan blijven ze te bewonderen in de omgeving van de Eendragtspolder. Darwin schreef hierover zijn beroemde werk "On the Origin of Species". In de samenleving, zoals wij die voor ons zelf inrichten, zitten zaken die conflicteren met elkaar: woningen, wegen, gebieden om te recreëren sport/spel/muziek/dans en cultuurgebieden voor flora en fauna (leuk voor vogelaars en vissers) etc. Autocross en muziekfestival zullen wel in de prijs zijn inbegrepen om alle aangename dingen des levens (zie boven) te kunnen verwezenlijken (financieren).

Herman Groenewegen

Ik denk dat het tegendeel waar is.
Mieke van Breugem van Aalst

Een aanvechtbare stelling! Dieren kunnen meer hebben dan we wel eens denken, maar dan gaat het om incidentele gebeurtenissen. Een blijvende druk van massabezoek is funest.
Jaap van Lien

Ja, de natuur stoort zich aan mensen! Bepaalde vogels worden sterk verstoord, vanden vernielen natuur, honden eutrofiëren en mensen laten afval achter.
Anton Roeloffzen

De natuur wordt wel degelijk door grote massa's mensen verstoord. Rustgebieden zijn er niet voor niets.
Jan van der Meer

Als groepen mensen lukraak door natuurgebieden gaan lopen, zal de natuur daar last van hebben. En als de mens probeert te sturen, dan zal die natuur nooit helemaal naar de hand gezet kunnen worden.
Piet Paul

Een Bretons strandje: mensen in de zon, kinderen die heen en weer draven, meeuwen drijven in de lucht, zoektochten naar schelpdieren. Een weggeslagen zandrand is toevluchtsoord voor nestelende oeverzwaluwen, maar wordt door mensen tot kunstwerk gemaakt. En aan de bovenkant overziet een witte soepeend al dit strandgewemel. Veel mensen, dieren en rust. Het is de soort vermaak die verstorend kan werken.
Anneke Zuidervaart

Gewemel op een Bretons strandje © Anneke Zuidervaart

Platform Mooi Zuidplas

Arend Hoogeveen

Het Platform Mooi Zuidplas is een samenwerkingsverband van verschillende instanties die betrokken zijn bij de ontwikkelingen in de Zuidplaspolder e.o. op het gebied van planologie, flora en fauna, milieu en cultuurhistorie. Met dit platform proberen de aangesloten organisaties een bijdrage te leveren om van de Zuidplaspolder een aantrekkelijk woon- en leefgebied te maken, niet alleen voor de inwoners van de Zuidplas, maar ook voor de inwoners van de omliggende gemeenten.

In 2010 zijn Nieuwerkerk aan den IJssel, Moordrecht en Zevenhuizen-Moerkapelle gefuseerd tot één gemeente Zuidplas. Destijds lagen er meerdere bestemmingsplannen voor grootschalige woningbouw. Zowel de Stichting Groene Hart, de Moordrechtse Milieuvereniging de Zuidplaspolder en de Vereniging tot behoud van landelijk Waddinxveen maakten zich door deze ontwikkelingen zorgen over het behoud van de waardevolle elementen van de Zuidplaspolder op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie.

Om die reden is in september 2012 het 'Platform Mooi Zuidplas' opgericht. Het werkgebied omvat, naast de Zuidplaspolder (gemeenten Zuidplas, Waddinxveen en Gouda), ook de aanpalende polders in de gemeente Zuidplas zoals het Hitlandgebied tussen Capelle en Nieuwerkerk, de Honderd Morgen en de Wilde Veenen bij Moerkapelle, en de Eendragtspolder en Tweemanspolder bij Zevenhuizen. Gesprekspartners zijn naast de overheden, particulieren en ondernemers die activiteiten (willen) ontplooiën die aansluiten bij, of juist strijden met, de missie van het Platform:

De landschappelijke, culturele en natuurwaarden van de Zuidplaspolder e.o. zichtbaar maken en benoemen. Het Platform wil draagvlak creëren voor behoud en versterking van deze waardevolle elementen door deze aan te reiken aan de inwoners, politiek verantwoordelijken (gemeenten, provincie) en bedrijfsleven teneinde van de gezamenlijke expertise gebruik te kunnen maken.

Inmiddels heeft dit burgerinitiatief geleid tot deelname van zo'n veertien organisaties, waaronder de eerder genoemde stichting en verenigingen, de historische, culturele en milieuverenigingen in de vier dorpen en organisaties op het gebied van recreatie en natuur(behoud), zoals bijvoorbeeld ook Natuur- en Vogelwacht Rotta. Het Platform Mooi Zuidplas onderhoudt een actieve website www.mooizuidplas.nl waarop je op een overzichtelijke wijze meer informatie kunt vergaren over het Platform en over actuele ontwikkelingen in de Zuidplas. Ik kan een bezoek aan deze website van harte aanbevelen.

Wandelwerkgroep

Onder de paraplu van het Platform is er in november 2013 een wandelwerkgroep opgericht die inmiddels uit zo'n 15 enthousiaste inwoners van Zuidplas, Waddinxveen en Nesselande bestaat. Een groep actieve (natuur)wandelaars die graag een ommetje

maken rond de dorpen van Zuidplas en omgeving. Het doel van de werkgroep is het realiseren van meer wandelmogelijkheden, zo veel mogelijk over onverharde paden en verbindingen naar wandelgebieden in de Krimpenerwaard, het Bentwoud, Bleiswijkse Zoom, het Lage/Hoge Bergse Bos en andere natuurgebieden in de omgeving. De routes die definitief zijn vastgesteld en gedocumenteerd, kun je vinden op de website in het overzicht Mooi Zuidplas Wandelroutes. Met enige regelmaat organiseert de werkgroep een wandeling in ons gebied, als je zin hebt om mee te lopen, meld je dan even aan via de website, het kost niets en je hoeft ook geen lid te zijn of te worden.

In de zomer van vorig jaar heeft, op initiatief van het Platform, de gemeente Zuidplas en het Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard een recreatieve kaart van de Zuidplas- en omliggende polders uitgebracht. Leden van de wandelwerkgroep hebben daaraan een actieve bijdrage geleverd. De kaart is gratis verkrijgbaar op het gemeentehuis en op verschillende culturele en historische locaties en horecagelegenheden in het buitengebied van de Zuidplaspolder alsook op de presentatietafel in het Trefpunt.

Daarnaast werkt de wandelwerkgroep actief mee aan de totstandkoming van het (provinciale) netwerk van wandelknooppunten. De aansluitingen van de Zuidplaspolder op dit netwerk, vormen de verbindingen tussen de omringende knooppuntenroutes in het Hof van Delfland, de Krimpenerwaard, de Rottemeren, het Bentwoud en aan de oostkant de knooppuntenroutes in het gebied van de Gouwe en Wiericke. Samen met ambtenaren van de provincie Zuid-Holland en de gemeente Zuidplas zijn de door de wandelwerkgroep voorgestelde verbindingen ingetekend op het provinciale kaartstelsel Geoweb. Vervolgens is het plan bij de Provincie Zuid-Holland ingediend, de wandelwerkgroep heeft goede hoop dat het een en ander ook wordt gerealiseerd.

Aanvulling op het artikel over het werkgebied van Rotta

Machiel Brinkhorst

In het juni-nummer van Aves Visum heb ik een artikel geschreven met een uitleg over het begrip "het werkgebied van Rotta". Hier heb ik ook een kaart bijgevoegd. Op dit artikel kreeg ik een reactie van Dick Hoek waarin hij mij erop wees dat voor het doen van waarnemingen het werkgebied van Rotta veel groter is. De verschillen zitten hem vooral in de Noordrand van Rotterdam, waarbij snelweg A20 als grens wordt aangehouden, en aan de oostkant tot Gouda, waarbij de snelwegen A12 en A20 de grens vormen.

Voor een precies beeld van het Rotta-gebied voor het doen van waarnemingen verwijs ik naar het internet, waar op de pagina http://rotta.waarneming.nl/area_map_v2.php een volledig beeld van het gebied te zien is.

Activiteitenkalender september tot en met december 2015

dag	datum	tijd	locatie	activiteit	doelgroep	info/aanmelden bij
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , werken bij het Trefpunt	Rotta Actief!	Jan Noppers
do		vanaf 9:00	op locatie	wekelijks , werken in de natuur	Rotta Natuurwerk	Rien v.d. Vorm
do		10:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
za		12:00-16:00	Trefpunt	wekelijks , vrije inloop	openbaar	
sep						
za	19	10:00-12:00 13:30-15:30	Trefpunt	De natuur om van te smullen	Rotta Rangers	Gert Jansen
di	22	20:00-22:00	Trefpunt	Ledenavond	leden	Ad Somers
za	26	08:00-16:30	n.t.b.	Excursie Reeuwijkse Plassen en Reeuwijkse Hout	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
okt						
za	3	08:00-12:00	Lührs	Euro Bird Watch 2015	openbaar	Chris v. Rijswijk
za	3	09:00-13:00	KMG	Natuurwerk	openbaar	Rien v.d. Vorm
za	10	10:00-12:00	Hoekse Hout	Natuurwandeling Lage Bergse Bos	openbaar	Rien v.d. Vorm Aad Deurloo
di	13	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	Bestuursleden
za	24	08:00-16:30	n.t.b.	Excursie Wormer en Jisperveld	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
za	24	20:00-22:00	Trefpunt	Nacht van de Nacht	openbaar	Aria v. Ballegoie
di	27	20:00-22:00	Trefpunt	Vliegend is toch leuker. Vliegbeelden door Eduard Opperman	leden	Ad Somers
za	31	10:00-12:00 13:30-15:30	Trefpunt	Paddenstoelen en zwammen	Rotta Rangers	Gert Jansen
nov						
za	7	09:30-13:30	n.t.b.	Natuurwerk	openbaar	Rien v.d. Vorm
di	10	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	Bestuursleden
wo	11	13:30-15:00	Trefpunt	Struinen in de natuur	Rotta Kapoentjes	Gert Jansen
za	14	13:00-16:00	Trefpunt	Rotta varia	openbaar	Ad Somers
za	21	08:00-16:30	n.t.b.	Excursie Berkheide en Meyendel	leden	Henk Zomer Jan Kees Hoek
di	24	20:00-22:00	Trefpunt	Ontwikkelingen in de Groenzoom	leden	Ad Somers
za	28	10:00-12:00 13:30-15:30	Trefpunt	Een nestkastje maken	Rotta Rangers	Gert Jansen
dec						
za	5	09:00-13:00	KMG	Natuurwerk	openbaar	Rien v.d. Vorm
di	8	20:00-22:00	Trefpunt	Bestuursvergadering	leden	Bestuursleden

Toelichting activiteitenkalender

In de activiteitenkalender staan de activiteiten voor het komend kwartaal die bij het ter perse gaan van dit nummer bekend zijn. Kijk op de website voor de meest actuele informatie. Hebt u geen internet, of na het raadplegen van de website nog vragen? Neem dan contact op met de persoon die bij de activiteit vermeld staat.

Neem bij wandelingen en excursies altijd uw verrekijker mee. Eventueel is er een verrekijker te leen mits u dit tijdig aangeeft. Stem schoeisel en kleding af op het te bezoeken terrein en het weer. Bij deelname aan Rotta Actief! en Rotta Natuurwerk is het verstandig om vooraf even contact op te nemen om kleding en schoeisel af te stemmen op de te verrichten werkzaamheden.

Bij auto-excursies rijden we zoveel mogelijk met elkaar mee. We streven er naar passagiers zo gelijk mogelijk te verdelen over de beschikbare auto's. Benzinekosten worden door alle inzittenden gedragen. Passagiers betalen per persoon € 0,10 per gereden kilometer, ongeacht het aantal inzittenden. Als iemand per se met de eigen auto wil rijden, en daardoor geen passagiers heeft, zijn de benzinekosten geheel voor eigen rekening. Chauffeurs die passagiers meenemen moeten een inzittendenverzekering hebben afgesloten. Consumpties en entreegelden zijn voor eigen rekening.

Doelgroepen

Openbaar	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Ledenavond	alleen voor leden en donateurs, aanmelden niet nodig.
Cursus	alleen voor cursisten, dus vooraf aanmelden en betalen.
Rotta Onderzoek	inventariseerders en mensen met interesse voor onderzoek aan flora en fauna
Rotta Actief!	de werkploeg op donderdag, leden en niet-leden mogen meehelpen.
Rotta Natuurwerk	leden en niet-leden kunnen mee komen werken in de natuur, aanmelden niet nodig.
Rotta Varia	leden en niet-leden zijn van harte welkom, aanmelden niet nodig.
Rotta Kapoentjes	leden en niet-leden tussen 4 t/m 6 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Rotta Rangers	leden en niet-leden tussen 7 t/m 12 jaar zijn welkom, aanmelden vooraf noodzakelijk, vol is vol.
Jong Rotta	leden en introducees vanaf 13 jaar zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Wandeling	leden en niet-leden zijn welkom, aanmelden niet nodig.
Excursie	alleen leden, vooraf aanmelden, uiterlijk drie dagen voor de datum.

Locaties, informatie en aanmeld-adressen indien vooraf aanmelden nodig is

Afkorting	Plaats/gebied	Informatie bij	e-mailadres	Telefoon
BZ	Bleiswijkse Zoom	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
EDP	Eendragtspolder	Dick Hoek	dickhoek@planet.nl	06-51 23 76 29
HBB	Hoge Bergse Bos	Aria van Ballegoie	avanballegoie@gmail.com	010 - 455 22 61
KMG	Koornmolengat	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
LBB	Lage Bergse Bos	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62
ZHP	Zevenhuizerplas	Aad Deurloo	a.j.deurloo@gmail.com	06 - 410 435 62
Rotta Actief!	Trefpunt Rotta	Jan Noppers	jannoppers@gmail.com	010 - 418 47 76
Rotta Kapoentjes	Trefpunt Rotta	Gert Jansen	jansen.gert@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Rangers	TrefpuntRotta	Gert Jansen	jansen.gert@gmail.com	010 - 511 57 20
Rotta Onderzoek	diverse locaties	Jesse Keyzer	jessekeyzer@gmail.com	06 - 385 953 04
Jong Rotta	Trefpunt Rotta	Hans Sanders	hsas22@gmail.com	06-40 56 77 69
Rotta Varia	Trefpunt Rotta	Ad Somers	trefpuntbeheer@gmail.com	06 - 39 32 11 13
Rotta Natuurwerk	diverse locaties	Rien van der Vorm	rienvandervorm@hetnet.nl	079 - 593 12 62

Excursies en weekenden, informatie en aanmelden bij

Henk Zomer	h.zomer5@upcmail.nl	010 - 455 10 20
Jan Kees Hoek	j.hoek572@upcmail.nl	010 - 418 10 31

Vertrekpunten wandelingen, tenzij anders aangegeven

BZ	parkeerplaats bij restaurant 't Zeeltje, Kooilaan 3, 2665 KR Bleiswijk
EDP	parkeerplaats bij Zevenhuizerplas, Middelweg, Zevenhuizen
HBB	parkeerplaats Outdoor Valley, Hoeksekade 141, 2661 JL Bergschenhoek of Trefpunt Rotta
KMG	brug over de Hennipsloot bij restaurant De Roerdomp, Tweemanspolder 12, 2761 ED Zevenhuizen
LBB	bij restaurant 't Hoekse Hout, Bergse Bosdreef 6, 2661 GN Bergschenhoek
ZHP	bij restaurant De Strandgaper, Strandweg 1, 2761 DM Zevenhuizen

Kijk voor de meest actuele stand van zaken altijd op de website! <http://www.rotta-natuur.nl/agenda>

Actueel Rotta-nieuws

Het meest actuele Rotta-nieuws vindt u op de website www.rotta-natuur.nl, bij het kopje "agenda" op de homepage. Hier is ook verdere informatie over de activiteiten te vinden. Even de activiteit aanklikken in de agenda en u weet alles wat u weten moet!

Indien onbestelbaar retour: Hoeksekade 164, 2661 JL Bergschenhoek

MB 73 Witsluitbarmsijs © Chris van Rijswijk

MB 74 Spreeuw © Chris van Rijswijk

Mystery Bird

Chris van Rijswijk

MB73

Als het gaat om boeiende vogels, dan scoren de barsijsen wat mij betreft een hoog cijfer. Ze zien er mooi uit, maken een gezellig geluid en de determinatie is niet altijd even gemakkelijk. Ja, dat het een barsijs betreft is niet al te moeilijk, maar WELKE barsijs is het? Een barsijs herken je aan het kleine zwarte keeltje en een geinig rood platje op het voorhoofd. In de Lage Landen kennen we drie barsijsen: de Kleine, de Grote en de Witsluitbarsijs. Deze drie soorten van elkaar onderscheiden is niet altijd even gemakkelijk. Menig vogelaar krijgt hoofdpijn van het idee om een barsijs op naam te moeten brengen. De Kleine en de Grote Barsijs zijn meestal wat bruiner en wat meer getekend dan onze vogel. De vogel op de foto is licht gekleurd, heeft weinig flanktekening en een niet al te forse snavel. En bovendien meen ik een witte stuit te zien! Een Witsluitbarsijs dus. Deze soort is een zeldzame verschijning in Nederland, maar een algemene vogel in het noorden van Scandinavië. Zit er een witsluitert op je voedertafel? Vergeet dan niet om mij als eerste te bellen.

MB74

Deze vogel wordt wel eens abusievelijk uitgescholden voor een Notenkraaker. Op zich geen gekke gedachte (gezien de stippels), is het niet dat de Notenkraaker een veel krachtiger en grotere vogel is dan onze bird. Onze vogel herkennen jullie natuurlijk allemaal als Spreeuw. De Spreeuw is een prachtige vogel. De lichte stipjes en het metallic gekleurde verenkleed zijn adembenemend. En dan heb ik het nog niet eens over de duizelingwekkende formaties die de vele overwinterende spreeuwen kunnen vormen. Zeg nooit meer dat een spreeuw geen mooie vogel is!

Bijgaand 2 nieuwe foto's. Je kunt je oplossing naar mij mailen (cdvrijswijk@gmail.com) of zelf de antwoorden onthouden. De oplossing staat in het volgende nummer. Kijk ook eens op mijn website: www.birdshooting.nl

Succes...

MB 75 © Chris van Rijswijk

MB 76 © Chris van Rijswijk